

Najboljši

↓

kontakt

med prodajcem in kupcem
ustvarjajo oglasi v
dnevniku „Glas naroda“

Mesečna naročnina
25 Din. za inozemstvo 35 Din. Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ul. 23. Tel.: 2566, int. 3069

GLAS NARODA

Uprava: Gajeva 1.
Telefon 3855. - Ček, račun: Ljubljana št. 14.614. Oglasi po ceniku. Pri večkratnih objavah popust

Današnja številka vsebuje:

Odvišen proglas
Dr. Marušič in njegovo
dobrovoljstvo
Zakaj nastajajo stavke
Naše pohorske ceste
Kmetijski dolžniki in zadruga
Dr. Koce: Naše gospodarsko stanje

Št. 91

Izhaja vsak dan

V Ljubljani v sredo, dne 31. julija 1935

Rokopisov ne vračamo

Leto I

Odvišen proglas

Novoustanovljeni Jugoslovanski neodvisni nacionalni klub je izdal proglas, ki ga objavlja »Jutro« pod lepo donečim naslovom: Za ravno linijo jugoslovenske politike. V tem proglasu se v glavnem pravi, da je klub čvrsto na stališču narodnega in državnega edinstva in da glede tega edinstva ne bo dopustil nobenega kolebanja in nobene nejasnosti. Klub je tudi mnenja, da bi bila obnova starih političnih strank škodljiva, ker bi vrnila politično življenje na tir plemenskih, verskih in pokrajinskih teženj. Proglas nakonec poudarja, da je nujna rešitev vseh političnih vprašanj, zato napoveduje, da bo tudi izdelal program, ki bo upošteval vsa sodobna politična in gospodarska vprašanja.

Čeprav je sestava in namen novega kluba nad vse, vabi k nekaj prav krepkim ugotovitvam, vendar bomo vse te opustili in se omejili le na proglas sam.

Glavna karakteristika vsega proglasa je, da je silno zakasnel. Jedro vsega proglasa je, da bo klub s skrajno odločnostjo čuval državno in narodno edinstvo in da v tem pogledu ne bo trpel nobene nejasnosti. Po krepki izjavi, ki jo je podal v proračunski debati skupščine predsednik vlade dr. Stojadinović v imenu vse vlade, da bo ta odločno ščitila narodno in državno edinstvo, je pač že zelo depilirano, če se neznan klub deklarira kot prav poseben zaščitnik tega edinstva. Ob enem z vlado pač ni težko braniti to edinstvo. Če bi pa hotel klub braniti narodno in državno edinstvo na drug način, in sicer na oni, ki se je razgalil baš v preteklem tednu, potem naj klub naslovi na sebe besede predsednika vlade, da bi državno in narodno edinstvo, če bi moglo govoriti, reklo: Očuvaj me, o Bog, pred prijatelji, ker pred sovražniki se bom že sam ubranil.

Proglas novega neodvisnega kluba pravi nadalje, da v pogledu državnega in narodnega edinstva ne bo trpel nobene nejasnosti. Avtorji tega proglasa morajo že oprostiti, če javnost ne najde v teh besedah odkritosrčnosti. Je vedno nevarno, kadar ima kdo katero besedo vedno na jeziku, kajti stara resnica je, da ljudje tisto, kar imajo globoko v srcu, nimajo radi na jeziku. A to le mimogrede! Če pa že kdo pravi, da ne bo trpel o kakšnem vprašanju nejasnosti, potem je njegova dolžnost, da najprej sam pove, kaj misli o tem vprašanju. Naj zato avtorji cenjenega proglasa najprej sami povedo, kaj mislijo o narodnem in državnem edinstvu, ker zelo verjetno je, da se še vedno gibljejo v nekem integralnem jugoslovenstvu, ki ga dosedaj ni znal narodu razložiti še nihče. Zato kar na dan z jasno besedo, potem bomo na videli, če so gospodje tudi sposobni, da v tem vprašanju ne trpe nobene nejasnosti.

Pa tudi v svoji drugi glavni točki so avtorji proglasa zelo zakasneli in so pričapljali za predsednikom vlade in celo — da nismo enkrat skromni — tudi za nami. Že davno prej ko novoustanovljeni klub smo mi naglasili, da plemenske, verske in pokrajinske stranke ne smejo biti več močnejše. Avtoritativno pa je v skupščini izjavil predsednik vlade, da vlada takšnih strank ne bo trpela in da bo v tem pogledu strogo upoštevala določila ustave. In da to niso le prazne besede, je dokazovala zajednica radikalov s SLS in JMO, ki je v popolnem soglasju z določilom ustave. Kaj torej proglašajo novi Jugoslovanski neodvisni nacionalni klub kot ideal, kar je že izvedeno in kar je tudi že v programu vlade in vse nacionalne javnosti. Ali misli novi klub, da mora res niti vodo v morje?

Za obrambo rase

Složno proti Italiji - za Abesinijo

Velike manifestacije v Indiji in Egiptu

LONDON, 30. julija. W. Iz Kalkute poročajo, da se je tam vršilo zborovanje za neodvisnost Abesinije. Značilno je, da so na zborovanju složno sodelovali Hindi in Muslimani, dasi vlada med njimi v zadnjem času zelo napeto razmerje. Govorniki so na zborovanju ostro napadali italijansko zunanjo politiko in fašistični režim. Čule so se tudi hude kritike nemškega narodnega socializma.

ALEKSANDRIJA, 30. julija. AA. Tukajšnja organizacija muslimanske mladine je priredila veliko zborovanje, na katerem je burno manifestirala za Abesinijo in za slogo Muslimanov in kristjanov proti italijanskemu imperializmu.

LONDON, 30. julija. »Times« so objavile danes daljše poročilo o vedno bolj naraščajočem pokretu med Egipčani v prilog Abesinije. Mnogo upokojenih egiptskih in turških oficirjev, ki živijo v Egiptu se pripravljajo, da vstopijo kot prostovoljci v abesinsko armado. Med ljudstvom vlada veliko nerazpoloženje, ker so italijanski agenti z nakupovanjem velikih količin žita za italijansko vojsko povzročili, da se je kruh podražil.

Francija se boji za Somalijo

PARIZ, 30. julija. AA. Da bi se preprečilo eventualno vznemirjenje obmejnih plemen v francoski Somaliji zaradi italijansko-abesinskega spora, je francoska vlada sklenila ojačiti francoske vojaške enote v Somaliji. V Džibuti bodo odposlali bataljon senegalskih strelcev v popolni bojni opremi. Razen tega bo stacioniranih na somalijskih letališčih tudi več letalskih eskadril.

Cerkveni zbor koptske cerkve

ALEKSANDRIJA, 30. julija. Tukajšnji poročevalec DNB je dobil informacije, da je koptski patrijarh, poglavar koptsko-krščanske cerkvene zajednice, ki šteje v Egiptu okrog 850 tisoč pripadnikov, sklical cerkveni zbor, na katerem se bodo opredelili glede italijansko-abesinskega spora. Znano je, da je koptska cerkev v tesnih odnosih z abesinsko krščansko cerkvijo.

Abesinski „proces“ v Ženevi

Danes začno posveti diplomatov

Tri stališča: angleško-italijansko in francosko

LONDON, 30. julija. Agencija Reuter poroča: Krogi DN sodijo, da se Velika Britanija ne bo mogla zadovoljiti z odgovitvijo razprave o celokupnem italijansko-abesinskem sporu in z nadaljevanjem arbitraže zaradi obmejnih incidentov. Italija pa bo vztrajala pri svoji zahtevi, naj se smatra bližnje zasedanje sveta DN le kot nadaljevanje majskega zasedanja. Vsak poskus za razširjenje okvira razprave bo Italija odločno zavrnila. V Parizu pa se nadejajo, da bo ženevska razprava potekla relativno mirno in da bo Italiji in Abesiniji dan rok, da do 25. avgusta sami med seboj mirno likvidirata svoj spor. — Zunanji minister Samuel Hoare je sprejel včeraj glavni komisarije britanskih dominionov in jih informiral o stališču angleške vlade v sporu med Italijo in Abesinijo.

Eden in Laval na poti v Ženevo

PARIZ, 30. julija. r. Francoski službeni krogi so zelo rezervirani glede razgovorov, ki se prično jutri v Ženevi zaradi italijansko-abesinskega spora. Pri tem ne prikrivajo, da bo treba premagati velike težave. Včeraj popoldne je imel ministrski predsednik Laval daljši sestanek z angleškim odpravnikom poslov v Parizu. Kakor pravijo, je bil na tem razgovoru določen sestanek Laval z angleškim ministrom Edenom. Eden prispe danes popoldne v Pariz in bo skupno z Lavalom potoval v Ženevo. Iz Pariza odpotujeta ob 17. Razgovore bosta tako lahko nadaljevala tudi med potjo.

Francoski ministrski svet, ki je imel včeraj in predvčeršnjim dve daljši seji, na kateri je zavzel končno stališče glede italijansko-abesinskega spora se sestane tudi danes dopoldne.

Vsi diplomati so že zbrani

ZENEVA, 30. julija. W. Prihoda Litvinova, predsednika sveta DN, pričakujejo še danes. Zastopniki Italije Aloisi, Montagne in Aldo Brandi so napovedani za drevo.

Do jutri bodo prispeli v Ženevo vsi člani sveta DN. Seji sveta ne bo prisostvoval poljski zunanji minister Beck; zastopal ga bo stalni poljski delegat pri DN Komarnieki.

Nobena novost tudi ni konstatacija kluba, da je treba rešiti vsa politična vprašanja. Ne samo politična, temveč tudi vsa druga vprašanja je treba rešiti in o tem nihče na vsem milem svetu ne dvomi. Gre le za to, kako naj se ta vprašanja rešijo in kako naj se rešitev izvede. Proglas pravi lakonično, da bo klub v ta namen sestavil svoj delavni program. Kaj bo še novi klub storil, to je v božjih rokah, in to nikogar ne zanima, za javnost bi moglo biti važno le to, kaj je klub že storil. Za-

Iz Addis-Abebe prihaja poročilo o ugodnem odmevu italijanske pripravljenosti sodelovanja na sedanjem zasedanju DN.

Na dveh stolih...

PARIZ, 30. julija. Havas poroča: Na seji ministrskega sveta je izjavil predsednik vlade in zunanji minister Laval, da bodo francoski delegati na seji sveta DN gledali, da si ne bodo zapravili ne angleškega ne italijanskega prijateljstva. Francoski delegati bodo spoštovali obveznosti do DN in gledali, da se prepreči nevarna kriza te ustanove ter bodo zastavili svoje sile v smeri spravljivosti.

Optimizem v angleških krogih

Pri odhodu ministra Edena iz Londona je neka dobro poučena osebnost izjavila Reuterjevemu poročevalcu med drugim tole:

Britanska delegacija odhaja v Ženevo vedrejša čela in v najiskrenejšem razpoloženju. Britanska vlada ne bo izdala nikakega prenapetega sklepa. Njeno premišljeno stališče bo dalo Edenu zadosti moralne avtoritete, da v Ženevi po svojih močeh pomaga poiskati primerno ureditev. Pričakovati je, da bodo današnji popoldanski razgovori med Edenom in Lavalom obrodili sporazum med Francijo in Veliko Britanijo, to bo pa olajšalo delo v tej smeri.

Po ovinkih...

Rim, 30. julija. AA. V Vatikanu so včeraj proslavili 65. obletnico smrti prvega papeškega delegata v Abesiniji de Jacobisa. Papež Pij XI. je imel ob tej priliki v prisotnosti velikih števil cerkv. dostojanstvenikov govor, v katerem se je dotaknil tudi abesinsko-italijanskega spora. Poveljeval je spomin na pokojnega delegata, ki je bil istočasno velik Italijan, in pri tem naglasil, da je treba sedaj, ko so oblaki trenutno zatemnili italijansko-abesinsko nebo, vzeti za zgled tega človeka, ki je pri izpolnjevanju svoje največje dolžnosti v Abesiniji našel smrt.

Južnoafriški častniki v abesinski armadi

ADDIS-ABEBA, 30. julija. AA. Abesinski cesar je dal svemu posebnemu odposlanecu v Capetownu brzojavna navodila za sklenitev pogodbe z južnoafriškimi častniki, ki bi hoteli stopiti v abesinsko vojsko. Cesar obljublja tem častnikom izredno veliko plačo in vožnjo z letalom od Capetowna do Addis-Abebe.

Voivoda Kentski prihaja v Jugoslavijo

MONAKOVO, 30. julija. w. Voivoda Kentski in vojvodinja Marina sta danes prispela iz Pariza semkaj in sta se takoj po prihodu podala v grad Winhöring. Visoka angleška gosta se bosta tu zadržala do četrta, nakar bosta nadaljevala svojo pot v Jugoslavijo, kjer bosta gosta Nj. kraljevskega Vis. kneza namestnika Pavla v Bohinju. Z njima potuje tudi sin Nj. kr. Vis. kneza namestnika Pavla princ Aleksander.

Manjšinski kongres

ZENEVA, 30. julija. w. Doznava se, da se bo tu med 2. in 4. septembrom t. l. stal kongres evropskih narodnih manjšin, ki mu načeljuje, kakor znano, bivši jugoslovanski zastopnik v rimskem parlamentu g. dr. Josip Wilfan.

Tsaldaris odpotuje v Nemčijo

ATENE, 30. julija. AA. Po najnovejših informacijah, namerava predsednik grške vlade Tsaldaris odpotovati v četrtek v Wiesee na Bavarskem, kjer bo ostal nekaj časa na počitnicah. Za njegovo odsotnost bo vršil predsedniške posle general Kondilis, podpredsednik vlade in vojni minister, ki je včeraj glede na to dolgo konferiral s Tsaldarisom.

V zvezi s Tsaldarisovim odhodom so sklicali za jutri sejo ministrskega sveta. Skoraj vsi današnji grški listi priobčujejo obširne komentarje o odhodu Tsaldarisa iz države. Tako venizelistični »Eleftheron Vima« ne odobrava Tsaldarisovega odhoda v tujino v trenutku, ko je položaj izjemno nenormalen zaradi vprašanja vladavine, in izraža bojazen, ali bodo obstale normalne razmere v državi za predsednikove odsotnosti. Podobno pišejo tudi drugi listi.

Trebušni legar na Poljskem

KATOVICE, 30. julija. AA. Tu so zabeležili več obolenj od trebušnega legarja. Včeraj so zaznamovali 16 novih primerov te bolezni. Zdravstvene oblasti še niso mogle dognati, kje je leglo te bolezni.

Italijansko brodovje — nazaj!

PARIZ, 30. julija. AA. Neka tukajšnja agencija trdi, da je italijansko vojno brodovje, ki je zadnje dni priplulo v turške vode, dobilo ukaz, da se takoj vrne v Italijo.

Politični utrinki

Sporazum glede nove radikalne zajednice

Kakor poročajo listi, je med Aco Stanojevičem, dr. Korošcem in dr. Spahom v glavnem že dosežen sporazum tako glede ustanovitve nove stranke, ki bi jo tvorili bivši radikali ter bivši pristaši SLS in JMO, ko tudi glede njenega programa. Ta program se v glavnem naslanja na stari radikalni program, le da je prilagojen ustavi in njenemu določilu, da so plemen-ske, verske in pokrajinske stranke nedopustne ter da je bistveno izpremenjen glede notranje ureditve države. Dočim so bili radikali preje centralisti, bo sedaj podudarek programa na čim širši **samoupravi**. Odločno bodo v novem programu tudi naglašena demokratična načela.

Z novo stranko se namerava, kakor je izjavil Aca Stanojevič, ustvariti podlaga za dvostrankarski sistem v Jugoslaviji. Nova zajednica bi tvorila en strankarski sistem, stranke, zbrane okoli združene opozicije pa drugi. Nobenega dvoma ni, da bi bil tak dvostrankarski sistem, kateremu bi se pozneje pridružila ev. še kot tretja stranka iz vseh socialističnih skupin ustanovljena delavska stranka, za naš politični razvoj največje važnosti, ker bi tak sistem nudil jamstvo za zdrav razvoj naše notranje politike.

Nova stranka bo najbrže v kratkem ustanovljena in prijavljena, ker bi želeli radikali že začeti z delovanjem med narodom. Zato ne bo ustanovitev stranke odložena do izdaje novega društvenega in zborovalnega zakona. Stranka pa bo ustanovljena šele potem, ko bo glavni odbor radikalne stranke njeno ustanovitev odobril, kar pa se bo zgodilo najbrže v kratkem. Predsednik stranke bo Aca Stanojevič, podpredsednika pa dr. Korošec in dr. Spaho.

Mnogo se govori, če naj se osnova stranke razširi s sprejemom tudi onih radikalov, ki so se pod prejšnjimi vladami ločili od glavnega odbora, ter s pritegnitvijo drugih manjših skupin, zlasti hrvatskega narodnega kluba, ki je po svojem šefu ministru Preki zastopan tudi v vladi. Glede starih radikalov je prodrlo načelo, da se ne morejo sprejeti v stranko oni, ki so se ločili od glavnega odbora. Zato za gospode Uzunovića, Boža Maksimovića, dr. Srškića, Velja Popovića in druge ne bo mesta v novi stranki.

Tudi Prekov narodni klub ne bo sprejet v radikalno zajednico, ker si hoče ta ohraniti možnost pogajanj z dr. Mačkom in bivšo HSS, kar bi pa bilo zelo otežkočeno, če bi bili sprejeti v zajednico Preka in njegovi pristaši, ki so disidenti HSS. Na rešitev hrvatskega vprašanja bo polagala zajednica največjo pažnjo, ker so Hrvati in Srbi, po besedah Ace Stanojevića, navezani eden na drugega in zato tudi mora priti med njimi do sporazuma.

Zborovanje zdravnikov v Mariboru

Maribor, 30. julija.

Dne 3. avgusta t. l. na dan otvoritve Mariborskega tedna, bo v splošni bolnici v Mariboru ob 17. uri znanstven sestanek zdravnikov s sledečim dnevnim redom: 1. Profesor dr. Zalokar iz Ljubljane: »Ruptura uteri«. 2. Primarij dr. Dernovšek iz Maribora: »Radikalna operacija željstne votline po lastni metodi«. 3. Primarij dr. Minaž iz Ljubljane: »Mehanizem poškodbe meniskov in operativne indikacije«. 4. Primarij dr. Černič iz Maribora: »15 let golše v Mariboru«. 5. Asistent dr. Vrbnjak iz Maribora: »Operacije na želodcu«. 6. Primarij dr. Merčun iz Ljubljane: »Težave po operacijah želodca«. 7. Primarij dr. Lavrič iz Ljubljane: »Flegmone«. 8. Pokazovanje bolnikov. Predavanja smejo trajati največ 15 minut, v debati ima vsak prigašenec do 5 minut časa. Istotoliko za demonstracije. Predavatelji, debatorji in demonstratorji se naprošajo, da izroče predsedstvu že na sestanku za tisk pripravljene posnetke svojih izjav. Sestanek prirede: Jugoslovanski kirurško društvo, sekcija v Ljubljani, Zdravniško društvo v Mariboru, Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani. Sestanka se lahko udeležijo člani zgoraj imenovanih društev in po njih vpeljeni gostje ter vsi bolnični zdravniki. Po znanstvenem sestanku bo v Mariboru tudi družabni sestanek zdravnikov, za katerega podrobnosti bodo zvedeli udeleženci na znanstvenem sestanku.

Del radikalov disidentov bodo zopet sprejeli v stranko

BEOGRAD, 30. julija. b. Z ozirom na bližnjo ustanovitev Jugoslovanske radikalne zajednice se mnogo govori o tem, kako stališče bo radikalni odbor zavzel napram onim voditeljem radikalne stranke, ki so bili iz nje izključeni, ker so prešli v Jugoslovansko stranko. Kakor smo izvedeli, je vprašanje ponovnega povratka teh poslancev zelo aktualno. Glavni odbor radikalne

Za rešitev gospodarskih in socialnih vprašanj

BEOGRAD, 30. julija. b. V političnih krogih vlada veliko zanimanje za delo kraljevske vlade in zlasti za pripravljanje političnih zakonov, za katere je vlada dobila pooblastilo od Narodnega predstavništva. Kraljevska vlada sama smatra, da je realizacija imenovanih zakonov zelo važna zadeva, vendar smatra prav tako važno, da prouči gospodarska in socialna vprašanja. Zato vlada smatra, da mora posvečati svojo skrb tudi olajšanju socialnih in gospodarskih prilik. Kakor smo izvedeli, bo vlada v najkrajšem času izdala svoje ukrepe v vrsti gospodarskih in socialnih vprašanj. Med ostalim bo vlada izdala v najkrajšem času tudi uredbo, s katero se bo definitivno rešilo vprašanje kmetijskih dolgov, ki morajo biti rešena najkasneje do 1. septembra. Do tega roka je namreč podaljšana zaščita kmetov. Vzporedno s to uredbo bodo šli tudi drugi ukrepi, s katerimi se bo rešilo tudi vprašanje obrtniških, trgovskih in drugih dolgov.

Avdijenca albanskega poslanika

BEOGRAD, 30. julija. b. Danes dopoldne je sprejel ministrijski predsednik albanskega poslanika na našem dvoru Raula Fica.

Angleški poslanik na Bledu

BEOGRAD, 30. julija. b. Dosedanji izredni poslanik in opolnomočen minister na našem dvoru g. Henderson je danes zapustil našo prestolnico, vendar pa bo pred svojim definitivnim odhodom prebil še nekaj časa na Bledu.

Demanti dr. Kožula

BEOGRAD, 30. julija. b. Bivši minister dr. Marko Kožul je vest, ki jo je prinesel zagrebški dnevnik »Jutarnji list«, čes da je vodil pogajanja za vstop v Jugoslovansko radikalno zajednico, kategorično demantiral.

Vprašanje premoga

BEOGRAD, 30. julija. b. Ministrijski svet je na včerajšnji seji pretresal poleg ostalih vprašanj nabavk premoga za državne železnice. Z ozirom na izvršeno znižanje železniških tarif za potniški promet in za prevoz žita, moke in koruze, so bile cene domačega premoga zmanjšane v mnogo manjšem obsegu, kakor pa železniške tarife. Ze od začetka je obstojal

Drzne goljufije s ponarejenimi mrtvaškimi listi

Zastopnik neke zavarovalnice za posmrtnice, 47 letni K. F. iz Zg. Hajdine, je vzbujal pozornost s svojim udobnim življenjem. Do-hodne je imel pa majhne in družino veliko.

Zagonetko pa je pred kratkim rešilo tuk. orožništvo, katero je ugotovilo, da je vršil jako rafinirane manipulacije z mrtvaškimi listi. Nakupoval je namreč od zavarovalncev, ki so bili zavarovani pri zavarovalnici, katero je on zastopal, zavarovalne police. Pri raznih župnih uradih v pujski okolici pa je dvigal mrtvaške liste za osebe, ki so umrle ter je vedno prošil, da se mu izda tudi mrtvaški list, ki naj bo opremljen samo z žigom in podpisom, ker bo vse ostalo izpolnila zavarovalnica sama. Doma je po župniku izpolnjene mrtvaške liste zavrgele, ker jih je vzel samo zato, da je prišel na ta način tudi do neizpolnjenega lista, katere je potem izpolnjeval sam na imena glasečih se zavarovalnih polic, ki so bili v njegovi posesti ter na podlagi teh dvigal pri zavarovalnici zavarovalnino. Tako je oškodoval zavarovalnico na doslej dokazanih Din 52.872. Ugotovljeno je, da mu je en sam župni urad izdal od maja 1933 27 neizpolnjenih mrtvaških listov. Pri preiskavi je bilo doslej zaslišanih mnogo prič, ki jih je zavarovalnica že zdavnaj imela za mrtve.

Goljuf se spretno skriva zasledovanju orožnikov tako, da ga še niso mogli izslediti.

Za uboj 5 let ječe

Ljubljana, 30. julija.

Letos 29. do 30. junija je bilo v Kalcih nad Gorenjim Logatcem v gostilni Karola Kunca (pri Vrabcu) več fantov, ki so mirno popivali, med njimi pa je prišlo po nekem naključju do pretepa, katerega žrtev je bil posestnik sin z Grčarevskega vrha Matevž Menart.

Danes se je pred malim senatom zagovarjal zaradi uboja starejši mladoletnik 20 letni France Kogoj z Broda 27 v občini Gorenji Logatec, da je v noči od 29. do 30. junija s kolom udaril v Kalcih Matevža Menarta po hrbtu s takšno silo, da se je temu pretrgala v jetrih velika žila odvodnica in je Menart zaradi udara in zaradi notranje izkrvavitve po poldrugi uri na mestu umrl. Prizadejal pa je Kogoj več poškodb tudi Janezu Po-

stranke o tem še ni storil nikakega koraka. Zatrjuje pa se, da bo del teh disidentov spet sprejet v stranko. Na to dela zlasti g. Milan Srškić. Tudi glede Bože Maksimovića, ki je igral najvidnejšo vlogo v bivši radikalni stranki, se govori, da bo spet sprejet v stranko, zlasti z ozirom na svojo izrazito stališče proti Bogoljubu Jevtiću.

načrt, pa katerem so izključene od državne nabavke vse one vrste premoga, ki so slabše kvalitete in ne zadovoljujejo potreb državnih železnice. Iz istega razloga so zmanjšane količine premoga, iz onih rudnikov, ki ne zadovoljujejo po svoji kvaliteti in po svoji oddaljenosti. Da to zmanjšanje ne bi nepovoljno vplivalo na delavstvo, je ministrijski svet sklenil, da se pri več rudnikih to zmanjšanje državnih nabavk ne izvrši takoj, ampak v roku treh mesecev, tako da bi rudarji imeli priliko, da si med tem poiščejo delo pri tistih rudnikih, pri katerih so državne nabavke premoga povečane.

Upokojitve

BEOGRAD, 30. julija. Upokojen je doktor Milan Papež, višji svetnik pri načelniku logaškega sreza v peti skupini.

Nova stavka

BEOGRAD, 30. julija. b. V industrijskem podjetju Visung, ki zaposluje preko 250 delavcev in 80 vajencev, je izbruhnila stavka.

Trgovinska pogajanja z Grčijo

BEOGRAD, 30. julija. b. Trgovinska pogodba med našo državo in Grčijo poteče 5. avgusta. V svrhu, da se sklene nova pogodba, se vodijo med našo in grško delegacijo pogajanja. Izgleda pa po dosedanjem poteku, da do 1. avgusta ne bo mogoče skleniti nove pogodbe, zato se bo stara pogodba podaljšala za par tednov.

Napredovanja in upokojitve

BEOGRAD, 30. julija. Povišana sta: za glavnega arhivarja centralnega higijenskega zavoda v Beogradu v sedmi skupini Vukosava Seferovića, za višjega pristava pri načelniku sreza v Slovenigradu v šesti skupini dr. Makso Pohar.

Odlikovanje novinarja

BEOGRAD, 30. julija. Predsednik francoske republike Albert Lebrun je na predlog predsednika vlade in zunanjega ministra Pierra Lavala odlikoval s častniškim križem legije časti dr. Svetislava Petrovića, ravnatelja Agencije Avala in bivšega dolgoletnega novinarja v Parizu.

Seja ministrskega sveta

BEOGRAD, 30. julija. b. Prihodnja seja ministrskega sveta, bo v petek 2. avgusta ob 17. uri. Na njej se bodo razpravljala resorna vprašanja.

ženelu in Jakobu Leskoven. Zaslišanih je bilo več prič, da bi pojasnile, kako je do pretepa prišlo, vendar pa so vse izjavile, da so slišali neki pok, niso pa vedele povedati, kaj naj bi bilo neposreden povod pretepu. Obtoženec sam je dejanje priznal, zanikal pa vsako krivdo, čes da je dejanje storil v silobranu. Okrog 2. ure zjutraj je obdolženec stopil iz hiše, kjer so pili, ter videl na cesti, kako sta se prepirala brata Leskovec, ki sta se tudi dejansko spoprijela na tleh. Kogoj je stopil k njima in ju hotel razdvojiti. Med tem časom pa je iz Leskovečeve hiše pritekel še tretji brat Jakob Leskovec, ki je Kogoja udaril s nekim polenom po glavi, tako da je ta padel. Danes na razpravi je Jakob L. zatrjeval, da sploh ni Kogoja udaril in da je hotel samo razdvojiti svoja pretepačja brata in je zato vzel tenko palico, da bi ju prestrašil. Kogoj pa se je urno pobral s tal, odvezl Jakoba L. kolce in z njim udaril najprej njega, nato pa še Jakoba Počenela in Matevža Menarta iz Grčarevskega vrha, ki sta se vmešala v pretep. Menarta je tako nesrečno udaril, da je ta že po poldrugi uri izdihnil. Kogoj je že iz mlada poznan kot nasilne narave ter je izvršil svoje dejanje v divji besnosti, pred katero so se umikali celo starejši in od njega močnejši fantje.

Sodišče se je prepričalo o njegovi krivdi ter ga je obsodilo zaradi uboja Matevža Menarta in zaradi telesnega poškodovanja Janeza Počenela na 2 leti in 15 dni zapore ter na povračilo kazenskih stroškov, oprostilo ga je pa povprečnine.

Oproščen

Letos je neznane v noči na 7. maja vtomil v delavnico metel Anke Orožnove. Neznane je prišel v delavnico na ta način, da je vlomil zadnja vrata delavnice, ki so obrnjena proti gozdu na Ljubljanskem gradu. Lastnica je osumila Karola Anžiča, pekovskega pomočnika z Rudnika 28, ker je istega dne prodajal na Gradu metle, ki so bile izdelane v tej delavnici. Priče so danes na sodišču povedale, da je Anžič služil pri Orožnovih dober mesec in da je samo on moral dobro poznati prostore. Ta pa je vse zanikal, čes da je metle kupil od nekih »Hrovatarjev«. Na sodniško vprašanje, kako se preživljava, je Anžičeva žena odgovorila: »Včasih od beračije, včasih pa od dela.« Anžič je bil sicer že večkrat kaznovan zaradi tatvin, tokrat pa ni bilo dokazov za njegovo krivdo in ga je sodišče oprostilo.

Krivda za brezposelnost

Celje, 30. julija.

Celjski tednik »Nova Doba« je svoji številki 31 z dne 26. julija t. l. prinesla uvodnik, v katerem se bavi z vprašanjem brezposelnih in prihaja do zaključka, da sem jaz kriv, da brezposelni ne dobijo dela. Izvleček iz tega članka je prineslo tudi »Jutro« v svoji nedeljski številki.

Prav hvaležen sem, da se o vprašanju nezaposlenih javno razpravlja. Razpravljanje pa bodi nepristransko, objektivno, ker le na ta način bo imelo uspeh. Ne more pa imeti uspeha demagoško pisanje kakor ga očitno omenjeni uvodnik. Uvodničar meče številke po pol milijona dinarjev sem in tja, noče pa vedeti, da tega zneska nikjer ni.

Res je, da izkazuje računski zaključek leta 1934/1935 mestnega proračuna številčen prebitek Din 488.190. Ta prebitek bo pa ostvarjen samo tedaj, ako bode davčna uprava mogla izterjati zaostale doklade za leto 1934 v znesku Din 483.838.73. — Vsem nam je znano, da ne moremo računati s popolnim izterjanjem teh zaostankov, ker nekateri davkoplačevalci ne morejo plačati in bo sigurno donos zaostankov pri obstoječih razmerah najmanj za polovico manjši. Od tega številčnega prebitka po Din 488.190 pa je vstavljen znesek Din 311.000 že kot dohodek v proračun za leto 1935/1936. Na ta način je že porabljen Din 311.000. Dalje se nahaja v odobrenem proračunu za leto 1935/1936 tudi fiktivna postavka v znesku Dinarjev 118.230 kot povračilo za stroške meščanske šole v Celju od občin, ki tvorijo ta šolski okoliš, in sicer za leto 1932 in 1933. Tega zneska mestna občina nikdar dobila ne bo, ker so se meščanskošolski okoliši ustvarili šele 1934 in v letih 1932 in 1933 meščanskošolskih okolišev ni bilo. Za kritje tega primanjkljaja pride v poštev tudi prebitek iz prejšnjega leta.

Na ta način se zmanjša prebitek od Din 488.190 za Din 429.230, tako da bi še ostalo na razpolago Din 58.960 in še to pod pogojem, da se vsi zaostanki na dokladah za leto 1934 izterjajo. Tako torej izgleda resnično stanje o namišljenem znesku pol milijona dinarjev, katerega stavljaja uvodničar »Nove Dobe« na razpolago.

Iz teh podatkov se vidi, da je članek, milo rečeno, prav slabo informiran o dejanskem stanju mestnih financ. Problem brezposelnosti je preveč resen, da bi se reševal na tak demagoški način. Celjani dobro vedo in znajo, da se je župan pošteno trudil za zaposlitev brezposelnih in se mu je posrečilo dobiti na razpolago sredstva tudi izven občine od banovine, da se je deloma odpomoglo temu v sedanjih časih neizbežnemu pojavu. — Članek sam to tudi dobro ve, ampak previdno molči.

Izvršitev javnih del, ki jih našteva članek, je res potrebna in jih je predsednik stavil deloma že v prejšnje proračune, a jih je mestni svet črtal. Kritje za ta dela pa se mora najti na drug način, ne pa tako kakor zamišlja članek. Prepričani smo, da bode mestni svet združenih občin tudi to vprašanje povoljno rešil.

Torej proč s hujskanjem, proč z demagogijo, potrebno nam je stvarno delo.

Dr. Alojzij Goričan.

Nova iznajdba

Newyork, 30. julija. AA. »Newyork Times« poroča, da so v znanstvenem laboratoriju ameriške pomorske signalne komande iznašli nov električni postopek, s katerim bo mogoče dognati približevanje sovražnih ladij že na razdaljo 50 mili.

Borzna poročila

Devize

Ljubljana, 30. julija (s primo Narodne banke): Amsterdam 2953.88 do 2968.47, Berlin 1752.77 do 1766.65, Bruselj 736.69 do 741.75, Curih 1424.22 do 1431.29, London 215.77 do 217.83, Newyork 4322.52 do 4358.83, Pariz 288.18 do 289.62, Praga 180.76 do 181.86 Trst 356.81 do 359.90.

Curih, 30. julija. Beograd 7, Pariz 20.225, London 15.165, Newyork 305.75, Bruselj 51.80, Milan 25.075, Madrid 41.90, Amsterdam 207.35, Berlin 123.30, Dunaj 58.65, Stockholm 78.20, Oslo 76.20, Kopenhagen 67.70, Praga 12.695, Varšava 57.825, Atene 2.915, Carigrad 2.47, Bukarešta 2.50, Helsingfors 6.69 Buenos-Aires 0.8175.

Lesno tržišče

Ljubljana, 30. julija. Povpraševanja: 1. — Smrekove foderine v različnih merah. 2. — la. parjene bukove frize, suhe in sveže, od 40 cm naprej 27 mm, 8—12 cm, 3. — la. rezana lipovina, 4. la. orehovi hlodi in oreh. Boules, 5. — Javorjevi hlodi od 2.40 m naprej s precejšnjim odstotkom od 4 m naprej, c. lindrični, ravni, za furnir.

Zakaj nastajajo stavke

Pojasnijo Delavske zbornice v Ljubljani.

Na področju Delavske zbornice v Ljubljani zaznamujemo večje število delavskih stavk. To stavkovno gibanje delavstva se z raznih strani čisto krivo tolmači. Zato so podpisane zbornice in vse pri njej zastopane strokovne organizacije sklenile dati to-le pojasnilo:

Stavke so izbruhle v glavnem zaradi skrajno nizkih mezd, slabih delovnih pogojev, zaradi kršenja delovnih pogojev in neizvajanja socialno zaščitne zakonodaje, plasti neprimerne ravnanja z delavstvom ter ignoriranja zakonitih zaupnikov in oblastveno priznanih strokovnih organizacij.

Vse stavke imajo samo obrambni značaj in so pri njih sodelovale in še sodelujejo vse pri Delavski zbornici registrirane zveze delavskih strokovnih organizacij.

Stavkovno gibanje povzroča predvsem nelojalna konkurenca, ki gre na račun delavskih mezd. Nivelizacija mezd je stalna zahteva vseh Delavskih zbornic v državi in vseh delojemalskih organizacij. Zato je nujno potrebno, da se čimprej sprejme in uveljavi zakon o minimalnih mezdah.

Zato moramo naglasiti, da stavke ne bi zavzemale takega obsega, če bi oblasti posredovale pravočasno in z večjo odločnostjo — zlasti v pogledu izvajanja delavske zaščitne zakonodaje in ščitile upravičene težnje socialno šibkejših, ki so v tej težki gospodarski krizi izpostavljeni največjim izkoriščanjem. Delavstvo ne more nositi vseh bremen sedanega časa. Delavci in njihove družine živijo v skrajni bedi in pomanjkanju.

Dokler bodo vladale take razmere in dokler bo trajala nelojalna konkurenca na račun delavskih mezd, bo delavstvo prisiljeno, da se brani in da se za izboljšanje svojega nevdržnega položaja ter za ohranitev osnovnih pravic, posluži tudi zadnjega sredstva — stavke.

V Ljubljani, dne 30. julija 1935.

Za Delavsko zbornico v Ljubljani:
Predsednik Lojze Sedej l. r.

Za klub Jugoslovanske strokovne zveze v Ljubljani:
Peter Lombardo l. r.

Za klub Strokovne komisije za Slovenijo:
Rado Čelešnik l. r.

Za Narodni klub:
Drago Kosem l. r.

Radio

Sreda, 31. julija.

Ljubljana: 12.00 Plesna godba na ploščah, 12.45 poročila, vreme, 13.00 čas, obvestila, 13.15 Radijski orkester, 14.00 vreme, spored, borza, 18.00 reproducirana glasba, 18.15 Nekaj okroglih (radijski orkester), 18.50 pogovor s poslušalci, 19.10 čas, poročila, spored, obvestila, 19.30 nacionalna ura, 20.00 simfonični koncert (prenos iz Salzburga), 22.00 čas, vreme, poročila, 22.15 radijski orkester.

Z jadrnico v Grčijo

Lahak jutranji veter, ki kroži med skalami samotnega fjorda, nas je potisnil iz zaliva. Glas divjih grlic v ozadju je utihnil, ko smo v velikem loku odrseli na prostrano gladino, bleščečo se v jutranjem solncu.

Zunaj vetra še ni bilo, pa tudi obelal se ni. Ozračje je bilo sumljivo negibno, morje ko zrcalo, in jadra so se z vzdihom povesila.

File, naš »krmar« — njegovo polno ime je Filip Vuk Vranković — je že pihnil privrkat od jeze. Jadrnica je ko mrtva ležala na stekleni gladini, in jabor je štrlel v nebo ko igra. Od nikoder nobenega zgiba, nobene sapa, — vetrovi se se niso prebudili, dasi je bilo solnce že visoko, nočne sapa pa so šle že davno spat.

Tenkovatni File je že pri zajtrku v zalivu slutil, da bo danes — vsaj dopoldne — slaba z vetrom: vihral je nos ko lovski pes in pobito zmajeval z glavo. Toda oditi smo morali kljub vsemu, kajti jutraj smo popili zadnji ostanek vode od včeraj, brez nje pa je nemogoče in nemiselno, ostajati na suhem, kjer ni daleč na okoli niti sledu po kaplji vode. Dasi brez vetra nismo mogli priti nikamor in tudi do vode ne, je vendar boljše biti na gladini kakor pa sredi skal: prvič si lahko tolažijo najhušo žejo s tem, da se močijo z morjem, drugič pa je vedno še mogoče, da nenadno vstane veter in nas premakne z mesta. Kajti morje je muhav, in niti najspretnejši mornar ne more vselej zadržati vedeti, kaj mu prinese prihodnji hip.

Solnce je zopet žgalo, kakor že vse dni. Zarki se zopet lomijo v modre globine, iz zopet so vreseči galebi kriki edino znamenje življenja krog nas.

Minilo je že nekaj ur, ali mi smo bili še vedno na istem mestu. Bili smo strahovito žejni, kapitan je opoldne izpil že drugo čašo morja.

Tigerček ga je svaril, naj ne pije morja, češ, da bo potem še bolj žejen.

Dr. Drago Marušič in njegovo dobrovoljstvo

Sreska organizacija Saveza ratnih dobrovoljcev v Ljubljani je poslala priporočeno uredništvu »Jutra« dopis, kot odgovor na »Jutrovo« beležko, kakor da bi bilo dobrovoljstvo dr. Marušiča dvomljivo. Dopis sreske organizacije dobrovoljcev se je glasil:

Ljubljana, 23. julija.

Uredništvu »Jutra«

Ljubljana.

V Vašem cenjenem listu št. 161. od 16. julija t. l. ste priobčili pod naslovom »Beležke: Neokusna polemika v glasilu dr. Marušiča« nekaj dvomljive konstatacije o dobrovoljstvu našega člana tovariša dr. Marušiča. Resnici na ljubo in v čast dobrovoljstvu našega tovariša kot tudi celega našega Saveza Vas prosimo, da priobčite pod naslovom »Beležke« sledeče pojasnilo, v smislu sklepa odbora seje z dne 22. t. m.

Za odbor: Drago Mikuž s. r., predsednik. (L. S.)

Kljub temu uljudnemu pozivu pa »Jutro« do današnjega dne ni objavilo pojasnila sreske organizacije dobrovoljcev in ki se glasi:

Dobrovoljstvo dr. D. Marušiča!

Naš vojni tovariš dr. Drago Marušič je dobrovoljec kraljevine Jugoslavije, ker mu je to svojstvo izdalo kompetentno Ministrstvo vojske in mornarice z dobrovoljskim uverenjem št. 2055/34.

Dr. Marušič se je javil meseca junija 1915. leta v Rusiji srbskemu poslanstvu kot jugoslovanski vojni dobrovoljec in je odpotoval med prvimi dobrovoljci preko Romunije v Srbijo, kjer je bil sprejet v činu podporučnika.

Usodna iskra iz parnega stroja

Slatina-Radenci, 29. julija.

V soboto opoldne je iskra, ki je švignila iz dimnika parnega stroja, povzročila veliko požarno nesrečo pri kmetu Rožmanu v vasi Radenci, poleg znanega zdravilišča.

Pri posestniku Rožmanu so to jutro začeli mlatiti z veliko mlatilnico na parni pogon. Iz baje slabo zavarovanega dimnika parnega stroja je skočila iskra v snope naloženega žita, ki se je tako hitro vnelo, da je bilo vse hipoma en sam velikanski plamen. Zaradi vročine se gorečim objektom ni bilo mogoče približati. Z vseh strani so obveščeni o nesreči, poleg domačih, prihiteli reševati gasilci, tako celo iz avstrijske Radgone, dalje iz Gor. Radgone, Šrentovcev, Ljutomera, Vučje vasi, Hrastja, Mute itd. Z vzgledno požrtvovalnostjo so se vrgli na delo, da rešijo ognjenega objekta še skoro novo stanovanjsko hišo, kar jim je tudi uspelo. Do poznega večera pa so ostali na mestu domači gasilci in razkopavali tleče pogorišče, kupe snopja, ki se je vedno znova vžigalo.

Dr. Marušič je bil v Nišu dodeljen Jugoslovanskemu odboru in je po umiku preko Albanije vse svoje sile posvetil organizaciji pokreta jugoslovanskih dobrovoljcev, nazadnje v Ameriki, kamor ga je poslala vlada bivše kraljevine Srbije.

Ker je bil ob času umika velik del srbske arhive uničen, se dr. Marušič po vojni ni vodil v spisku rez. oficirjev in zato ni avtomatično napredovat kot rez. oficir. Vojno ministrstvo je popravilo to s tem, da je sedaj (glej zadnji vojni list) napredoval v čin kap. II. kl.

Pri preboju solunske boje črte so sodelovali naši amerikanski dobrovoljci, katere je dr. Marušič kot član Jugoslovanskega narodnega sveta s svojo agitacijo pridobil za borbo, za naše osvobojenje in ujedinjenje; s tem si je pri ustvarjanju jugoslovanske države pridobil neprecenljivih zaslug, ki jih mora današnja generacija samo spoštovati.

Želimo, da se vojno dobrovoljstvo ne vpleta v dnevno politiko, ker mora biti dobrovoljstvo vzvišen pojem za vsakega dobrega Jugoslavana, brez ozira na to, kje se je kdo izmed dobrovoljcev boril ali deloval za naše narodno osvobojenje.

Sreska organizacija vojnih dobrovoljcev v Ljubljani.

*

K tej noblesi »Jutra«, da noče popraviti krivice, ki jo je storilo jugoslovanskemu dobrovoljcu, čeprav se takšne krivice med omikanimi ljudmi obvezno popravljajo čim prej, najkasneje pa v 24 urah, pač ni potreben noben komentar! Menda nam pritrudi vsa javnost.

Kmet Rožman, kot tudi lastnik mlatilnice (tudi ta je zgorela) iz Prekmurja, imata mnogo škode. Poleg že zmlatene pšenice (19 mernikov), je ogenj uničil še 96 križev pšenice (1 križ ima do 30 snopov) in nad 40 križev žita, oves itd. Zgorela so gospodarska poslopja in hlevi. Svinje so se omamljene komaj spravili iz hlevov, ki so do tal zgoreli. Tri, vse opečene, so morali na mestu zaklati, ena je popolnoma zgorela. Ostalo živino so rešili. Obžgano in osmojeno je tudi sadno drevje.

Most čez Savo pri Litiji

delajo že od meseca februarja t. l. Sedaj je težje delo pravkar končano. Čez 100 m dolgi most je velikega pomena za dovoz lesa z onstran Save, zato pa vlada največje zanimanje, da bi bil čimprej gotov. Zaradi globoke Save na tem mestu so morali čakati najnižjega vodnega stanja, vendar je pa tudi sedaj še Sava globoka 3 in pol m. Da so zabetonirali glavni steber, ki stoji kar na živi skali takoj na dnu struge, so morali napraviti dvojno zagatno steno in vmesni prostor napolniti z ilovico, nato so pa zabetonirali v mirno stoječi vodi. Delo je bilo končano na sv. Ane dan in z zabetoniranjem glavnega stebra je pričakovati, da bodo tudi nadaljnja dela šla sedaj hitreje od rok.

Sokolstvo

Sokolsko slavlje v Domžalah

Sokolsko društvo Domžale bo v nedeljo 4. avgusta t. l. na svečan način proslavilo po membni jubilej — 30 letnico svojega obstoja. Društvena uprava je za to priliko izdala list »Domžalec«, ki ga je v 2000 izvodih brezplačno razposlala vsem bratskim društvom in posameznim uglednejšim osebam. List je zelo dobro urejen in nas seznaja z zgodovinskimi podatki o delovanju domžalskega Sokola.

Sokol v Domžalah je bil ustanovljen 1 leto kasneje po II. slovenskem vsesokolskem zletu v Ljubljani 1904, ki je bila za takratne razmere ena najstarejših sokolskih in narodnih manifestacij. Prvi pionirji sokolske misli v Domžalah so bili dijaki, vzgojeni v telovadnici Ljubljanskega Sokola in to brajce Brecljnik Franjo, Kralj Ivan, Trojanšek Avgust, iz Goriškega pa Slokar Andrej, ki je služboval v Domžalah. Povod za ustanovitve Sokola v Domžalah so bile predvsem gospodarske posledice, nastale za narodno zavodne trgovce in obrtnike po demonstracijah, ki so jih Slovenci uprizarili v Domžalah, ko so Tirolci hoteli razviti zastavo svojega pevskega društva »Andreas Hofer«. Ti dogodki so se vršili meseca julija 1905, ustanovni občni zbor društva pa je bil 26. decembra 1905. Prvi načelnik društva je bil brat Franjo Brecljnik, ki je pa kmalu odšel v Ljubljano, zato pa so prihajali v Domžale prednjaki Ljubljanskega Sokola, ki so vezbali telovadce in utrdili jedro društva.

Po šestih letih svojega vztrajnega in plodnega dela je Sokol zgradil svoj lasten Sokolski dom, eden najlepših v Sloveniji, ki je bil svečano odprt 6. avgusta 1911. Dom je stal 60.000 zlatih kron. Z njim so bili dani vsi pogoji za uspešen razvoj društva. Med svetovno vojno je bil Sokolski dom spremljen v bolnišnico, kjer so bile 104 postelje z ranjenci. Po vojni je društvo zašlo v težke gnojne razmere, dolg je bremenil Sokolski dom, vendar sta zmagali trdna volja in požrtvovalnost, dolg v znesku 45.000 kron je društvo leta 1920 poravnalo, ter svobodneje zadihalo v svobodni domovini. Ob ustanovitvi je šlo društvo 123 članov, danes ob 30 letnici pa ima 153 članov in članice. Leta 1931. je društvo razvilo svoj prapor, pod katerim se zbira nacionalna mladina z Domžal in okolice. Društveno delovanje je vsestransko aktivno v telovadnici in na prosvetnem polju, zlasti pa je uspešno organizatorno delo, saj je domžalski Sokol polagal temelje Sokolu v Moravčah, Dobu in Krašnji. Zlasti v prosvetnem oziru prednjači društvo vsem edinicam kaniškega okrožja, saj je sedež prosvetnega okrožja v Domžalah, ki mu nacekuje kot okrožni prosvetar br. Jože Sršen, društvu pa startuje br. Anton Škok s kadrom pridnih in požrtvovalnih sokolskih delavcev.

V nedeljo 4. avgusta bodo telovadni oddelki pokazali sadove svojega dela v telovadnici z javnim telovadnim nastopom. Priprani smo, da bo pohitelo v Domžale vse Sokolstvo kaniškega sokolskega okrožja, pričakujemo pa tudi goste iz Ljubljane in širše okolice. Cenjeno občinstvo, ki cení nesebično sokolsko delo pa bratsko vabimo k prav obilni udeležbi. Vlakovne in avtobusne zveze na vse strani izredno ugodne. Zdravo!

Sokolsko društvo v Borovnici bo imelo v nedeljo 4. avgusta svoj redni telovadni nastop, na katerega bratsko vabimo sokolska društva in cenjeno občinstvo. Zveze z vlaki na vse strani ugodne. Pri telovadbi in veselici bo sodelovala poštarska godba iz Ljubljane. V nedeljo vsi v Borovnici! Zdravo!

Čitajte in razširjajte »Glas naroda«!

leta po svetu. Obšel je vso severno afriško obalo in velik del zapadne, dalje vse obale evropskih sredozemskih držav ter Atlantik. Bil je tudi v Južni Ameriki.

Sicer pa poročnik ni rad govoril o sebi, trdeč, da človekovo osebnost življenje nima velikega pomena. Kadar koli sem mu hotel ugovarjati ali kako drugače izraziti svoje misli, ki so se razlikovale od njegovih, je kmalu prekinil razgovor z besedami, da »ne voli da filozofiram, čeprav pogovor ni niti najmanj dihal po filozofiji.

To je izviralo od tod, ker je bil redkobeseden, kakor so redkobeseni vsi, ki mnogo živijo z naravo. Če je človek neprestano v tesnem stiku z njo, kaj kmalu spozna, kaj je on in koliko je važen... Čim tesnejši je človekov stik z njo, tem blaznejši je njen obseg. Zakaj hladna in brezobzirna je narava, in naraven človek je hladen in zaprt ko ona.

Nenadoma je izza skal, razgrizenih od udarjanja morja, planil na gladino črden sunek vetra. Kapitan se je zdrzil in prislubnil kakor žival, ki je dojela nepričakovan zvok. Blizljali smo se vhodu v Koločepski kanal.

Sunki so se ponavljali in vedno bolj pogosto padali na gladino ter jo raztrepetali, kakor da nevidna roka meče motne prte na gladino.

File je odložil vesla in nanovo razpel jadra. Iz trenutnih sunkov je polagoma nastala bora, ki je z neenakomernimi zaleti butala v jadra in jih poganjala naprej.

Ko smo vhajali v preliv, je planil z ohlajenih strani strmih pobočij hladen val vetra in se na čerch razbil v tisoč smeri. Kakor da bi švigale senice po morju, so skakljali curki vetra sem in tja in se zaganjali v jadra. Že davno bi bili pričeli plesati z vsemi vetrčki vred, če bi jadrnice ne upravljala trdna roka kapitanova, ki je kos vsaki sili in vsaki smeri vetra.

Vendar je kljub temu jadrnica le sunkovito napredovala. Preliv, ki odpira Koločep-

ski kanal proti Mljetu (med zadnjimi izrastki Stonskega rata in otokom Jakljanom) se ne imenuje zaman »Bocca Falsa« (Zahrbno ustje) — je povedal po slovensko naš kapitan in pojasnil, da so tako poslovenili ta izraz slovenski gojenci kotorske pomorske akademije.

Med otoki in otočki smo prispeli — zdaj spet na jadra — v mesto Sipan. Solnce je pravkar zabajalo, toda za lepote njegovega zahajanja nihče od nas ni imel prav nič časa: nikoli še nismo s tako naglico vrgli sidra, zvezali jadra in privezali čolna! Mudilo se nam je v gostilno, da se okrepimo in napojimo — po celodnevnem prenašanju žeje.

Obkleli smo se samo za prvo silo, zakaj naše hrepence po vinu je bilo presilno, da bi se še sukali po barki in se ukvarjali s toaleti. Vrata prve krčme, ki smo jo ugleдали, so nas željno pogostili, in komaj smo dobro sedli, je krčmar že nosil tretji liter na mizo.

»E, tako je, kad dodu mornari na suho, se je razživel File in zopet izlil vase ogromno dalmatinsko čašo čistega dalmatincega.

Tigrčku se je takoj začelo vrteti v glavi, in ko se je začel prazniti tretji liter, smo se začeli ediniti glede prigrizka. Naročili smo jajca na olju, s posebnim naročilom: mnogo olja nanje!

Ko smo dobljeno pospravili, je prišel na vrsto sir. Med rezanjem je pridrvel s kolegom do gostilne visok, krepak mlad mož, in s kapitanom sta se takoj prepoznala:

»O, gospod Vranković! Letos spet tu! — Živny« se je obrnil proti nama in se predstavil. Njegov oče je Čeh, mati Ličan-ka, on pa pravi Dalmatincec: daleč naokoli najboljši potapljač, ki je izlekel iz morja — iz peti šest-meterski globini — že vse mogoče morske stvari in nestvore.

...samo vruga še ne se je na široko zasmejal g. Živny, ko je prisedel in izpraznil prvo čašo.

Marijan Fuchs

Dnevni dogodki

× **Nacionalna ura.** G. Vojislav Radovanović iz Zagreba predava o temi: »Dijaške delovne čete.«

× **Popravni izpiti.** S 1. avgustom se prične novi tečaj za dijake, ki imajo popravni izpit. Vpis in informacije iz uslužnosti pri g. Marinku, šol. služ. na I. drž. realni gimnaziji ali pri g. Bombaču, šol. služ. na II. drž. realni gimnaziji v Ljubljani.

× **Kandidati za upravnika zagrebskega gledališča.** Med najbolj resne kandidate za novega upravnika zagrebske opere in drame imenujejo v Zagrebu književnika Milana Begovića, igralca Tita Strozija in prosvetnega inspektorja dr. Stjepana Zajića.

× **O zvezi Dravske banovine z morjem** in o svojem delu zanjo je izdal Akcijski odbor za gradnjo železniške zveze Dravske banovine z morjem pravkar obširno poročilo v veliki brošuri, ki ji je priložena tudi karta dosegljivih zvez naše banovine z morjem in pa karta železniških tras Kočevje oz. Ribnica—Sušaska proga. V brošuri dobimo natančna poročila o obeh konferencah gospodarstvenikov Dravske in Savske banovine 1930. na Sušaku in 1. 1934. v Ljubljani z vsemi govori in referati, ki nam vsestransko utemeljujejo potrebo te zveze, predvsem so pa podrobno obdelane tudi bredlagane trase in geološke razmere na teh trasah. Brošura je važen vir za vsakogar, ki ga interesira to vitalno vprašanje naše banovine.

× **Zenska obrtna šola** v Ljubljani. Za sprejem na državno žensko obrtno šolo v Ljubljani se zahteva, da je učenka dovršila najmanj dva razreda srednje ali meščanske šole in da je stara 14 let in ne starejša od 16 let. Letos bo na oddelek za obleke sprejetih samo 16 novih učenk. Šola traja tri šolska leta z završnim izpitom. Izpričevalo završnega izpita velja kot izpričevalo pomočniškega izpita za ženski krojaški obrt in se doba pomočniške zaposlitve znižuje na eno leto. Prijave za sprejem se bodo sprejemale samo 2. in 3. septembra dopoldne. Vsa druga pojasnila so objavljena v šolskem izveščju in na šolski razglasni deski. Med počitnicami so uradne ure od 9. do 10. ure.

× **Dragocenosti bana Jelčića** na varnem. Iz Zagreba poročajo, da je ga. Vera Gersdorfer, ki je hči pred leti umrle Anke Jelčičeve, dala prenesti vse dragocenosti in zgodovinske kuriozitetne bana Jelčića v trezorje neke zagrebske banke. Med temi predmeti so razna Jelčičeva odlikovanja, velika zbirka orožja, ki je bila pred leti vredna poldrug milijon dinarjev. Med dragocenostmi je tudi z dragulji posut molitvenik, katerega je ruski car Nikolaj podaril banu Jelčiću.

× **Kupčija z ukradenim zavarovalno polico.** Nek 33 letni brezposelni potnik Karol Zupane iz Kranja je letos 9. maja ukradel pekovskemu mojstru Alojziju Kizu iz Toplice v občini Zagorje zavarovalno polo družbe »Croatia« v Zagrebu — podružnice v Ljubljani v znesku 50.000 dinarjev. Zupane je na to polo dvignil 11. maja v Zagrebu pri zadruhi Croatia 7.885 Din ter prodal nato polu nekemu Antonu Mijaču v Splitu za 965 dinarjev. Ves ta čas ga zamaš išče policija.

× **Izletniški vlak.** V noči od 3. na 4. avgusta 1935 se bo ob 0. uri 12 min. odpeljal iz Zagreba gl. kol. posebni izletniški vlak za Sušak, ki se bo s Sušaka vrnil dne 4. avgusta ob 20. uri 40 min. ter bo došel v Zagreb dne 5. avgusta ob 2. uri 50 min. Natančnejše informacije glede voznega reda in formalnosti, tičečih se uporabe 50%-nega popusta za vožnjo do priključne postaje, morejo potniki dobiti pri potniških blagajnah železniških postaj.

× **zpisana služba zdravnika.** Kr. banska uprava Dravske banovine razpisuje službo zdravnika-uradniškega pripravnika v banovinski bolnici v Brežicah s plačo 1275 Din. Prosilci morajo imeti pogoje za sprejem v banovinsko službo ter določeno pripravniško-zdravniško službo (staž). Prošnje naj se vložijo pri kr. banski upravi dravske banovine v Ljubljani do 20. avgusta 1935.

× **Skavtski tabor** v Beogradu. Od 1. do 11. septembra priredijo tretji veliki skavtski tabor v Beogradu, v katerem bodo poleg naših skavtov iz naše države tudi skavti iz sosednjih slovanskih in prijateljskih držav. V taboru bodo priredili na rojstni dan Nj. Vel. kralja velike svečanosti. Nekaj tisoč skavtov bo potovalo na Oplenac. Vsem državnim uradnikom in nameščencem, ki so skavti, je dovoljen dopust od 1. do 11. septembra.

× **Prva francoska antologija jugoslovanske poezije.** Miodrag Ibrovac, profesor za romanško filologijo v Beogradu je uredil prvo francosko antologijo jugoslovanske poezije. Prevel je najboljša dela naših pesnikov. V zbirki je tudi Simon Gregorčičeva »Soča«.

× **Samo izgubila sta se.** V torek dopoldne so se raznesli glasovi, da sta se na Triglavu ponesrečila dva Beljačana, dr. Wohrlbach in Otmar Tomerach. Oba sta premagala Triglav

že v soboto, v nedeljo pa sta skušala preplezati nevarno severno steno. Neki turisti so čuli klice na pomoč in se takoj vrnili v Aljažev dom ter se odpravili z ekspedicijo z Jesenic proti triglavski steni. Prišli so ravno do Peričnika, ko so se srečali s ponesrečencema, ki sta samo izgubila smer in nista vedela dalje. Ekspedicija je bila sicer malo potegnjena in slabe volje, ki pa so jo zato skupno pregnali v Mojstrani z »likofom«.

× **Zogorski kaplan utonil.** V Zagorju ob Savi se je v ponedeljek popoldne ponesrečil pri kopanju v Savi tamošnji kaplan Filip Stular. Prijel ga je v hladni vodi krč, ki ga je potegnil na dno deroče reke. Ljudje, ki so nesrečo opazili, mu niso zaradi deroče reke mogli na pomoč, iskali so ga pa nad dve uri, dokler ga niso potegnili iz vode mrtvega. Pokojni kaplan je bil doma s Podbrezja na Gorenjem in je služil kot kaplan tri leta v Zagorju. Pogreb priključnega kaplana bo danes ob 10. uri dopoldne.

Ljubljana

Dnevna pratika

Sreda, 31. julija. Katoličani: Ignacij Lojola sp., pravoslavni: 18. julija, Jak i Em.

Dežurne lekarne

Leustek, Resljeva cesta 1, Bahovec, Kongresni trg 12, Komotar, Vič-Glince, Tržaška c. 12.

× **Dr. Milan Perko** zopet ordinira.

× **Ljubljanski Sokol** ponovno opozarja svoje članstvo, da se udeleži korporativno z zastavo proslave 30 letnice Sokolskega društva v Zireh 4. avgusta. Prijave sprejema društvena pisarna v Narodnem domu do vključitve 2. avgusta. Ljubljanski Sokol se bo udeležil tudi proslave 30 letnice Sokola v Domžalah, ki bo tudi 4. avgusta.

× **Poziv tekmovalcem.** V četrtek 1. avgusta ob 6. uri v savezni pisarni naj se zgledajo sledeči tekmovalci: od Smučarskega kluba Ljubljane Sramel, Bervar, Dečman, Baehler, Jakopič Avg., Bevc, Palme, Senčar, Starman. Od SK Ilirije Pribovšek ter od Slalom kluba 34 Istenci in Mušič Ljuban ob Haška. — Načelnik Smučko tehničnega oddelka JZSS.

× **Kolonija Kola Jugoslov.** Sester odide na letovanje v Kraljevico 4. avgusta. Kolonisti naj bodo ta dan še pred 5. uro pop. na glav-

nem kolodvoru v Ljubljani. — Prijave in informacije v Gledališki ulici 12. III. od 2. do 4. ure dnevno pri g. Fakinovi. K. J. S.

× **Zdravniške preiskave po zakonih o živilih.** Doslej je bilo preiskanih na mestnem fizikatu 1560 oseb, zaposlenih v obratovnalnicah z živili. Med temi je bilo najdenih nekaj primerov nelezljivih boleznih, ki se bodo morali pred nadaljno zaposlitvijo zdraviti. Ker je še veliko število nepreiskanih, se rok obveznih zdravniških preiskav izjemoma podaljša do 10. avg. t. l. Kdor ne bo do tega roka zadostil zakonski zahtevi razglašena mestnega poglavarstva in se ne bo podvrgel uradni zdravniški preiskavi na mestnem fizikatu, bo kazensko zasledovan.

× **Nekoliko osvežilnega dežja** nam je poslalo nebo po hudi poletni prigravici. Že v soboto zjutraj je z neba nekoliko porosilo, vendar pa so oblaki spet izginili. Sicer je v primeri z junijem vročina nekoliko ponehala, bila pa je vseeno precej občutna in so jo zlasti občutili na deželi. Zlasti v torek je bilo precej soparno, včerajšnji dež pa je ozačje precej ohladil in spet nekoliko namočil zemljo v kmetovo zadovoljstvo.

× **Umrli so v Ljubljani:** hlapec Viljem Bonifer, zasebnica Justina Perles, asistentka Angela Ban, vdova Marija Pograjec roj. Rupert, Marija Pirnat roj. Božič, uslužbenec tobačne tovarne Ivan Progar, gimnazijski direktor Rado Pavlič, vdova Fr. Komar roj. Piškur, zasebnica Marija Tavčar, bivši drvar Franc Tegelj, Rozalija Banič, vdova po insp. finančne kontrole. V ljubljanski bolnišnici so umrli: Krojaški mojster Karel Verbič iz Dol. Logatec, trgovski zastopnik Josip Omerza iz Ljubljane, zasebnica Julijana Lešnik iz Most, poljski dninar Franc Slane iz Kozaršč, bivša kuharica Franja Klavs iz Ljubljane, mesarski pomočnik Ivan Verglez iz Radovljice, posestnik Josip Primšar iz Čerknice, upokojeni sodni uradnik Franc Debevc iz Predtrga, dninarica Marija Rancigaj iz St. Jurja ob Južni železnici in rudarjev sinček Drago Drebnik iz Krmelja.

× **»Tabor«.** Drevo ob 20. uri pevska vaja. Prisotnost vseh pevcev in pevk je nujno potrebna. — Pevovodja.

× **Korošci in prijatelji Koroške.** V sredo 31. julija ob 7. uri zjutraj bo daroval v cerkvi Srca Jezusovega na Taboru v Ljubljani naš častni član in pisatelj Fran Ksaver Meško sv. mašo zadušnico za nedavno umrle koroške borec in voditelje dr. Brejca, gener. Maistra, dr. Rožiča in majorja Lavriča. Naša dolžnost je, da se vsi brez izjeme udeležimo maše in s tem počastimo spomin za Koroško zaslužnih pokojnikov. — Klub koroških Slovencev.

Agitacija za zimo LUTZ

Kaj je novega v Mariboru

Naše pohorske ceste

Vprašanje cest je postalo zadnja leta v Mariboru zelo aktualno. V ospredju zanimanja so predvsem pohorske ceste, ki bodo velike gospodarske in tujskoprometne važnosti. Tako so na banovinski cesti Reka—Sv. Arh na Pohorju zgradili lani gornji ustroj (tlak, gramoz) od km 7.5 do 8.9 ter nadzemljiska dela od km 6.3 do 7.5. Ta dela bodo gotova tekom meseca avgusta in bo tako cesta sposobna za promet do km 7.5, to je do nadmorske višine 750 metrov, s čimer je dosežena polovica ceste med Reko in Sv. Arhom. Ko bodo zgornja zemeljska dela končana, se bo dosegla že nadmorska višina 820 m, in to na mestu, kjer se odcepi posebna dovozna cesta k Pohorskemu domu in Mariborski koči. Prav tako bo za Pohorje važna občinska cesta z nasprotni strani, Ruše—Sv. Arh. Letos gradijo cesto v neposredni bližini Ruš. Glavna dela predstavljajo zavarovanje ceste ob potoku in propusti. Istočasno se dela na zgornjem ustroju že prejš-

nje leto zgrajenega dela ceste Ruše—Sv. Arh. Tretja pohorska cesta Fram—Kopivnik je dograjena od km 0.0 do 0.7, s čimer je napravljen začetek za pohorsko cesto s Frama. Vse tehnične priprave za nadaljevanje te ceste v dolžini 1.1 km do Kopivnika so že gotove in se bo v kratkem začelo z gradnjo zemeljskih del. Občinska cesta Smartno na Pohorju — Počitniška kolonija se letos nadaljuje od razpota pri km 3.250 proti koloniji. Ta del ceste je večinoma že dogotovljen in je mogoče avtomobilski promet neposredno do kolonije. Letos se bo uredil še del ceste skozi vas Smartno na Pohorju, nakar bodo preureditve dela na tej cesti, ki so se vršila skozi več let, popolnoma končane. Večino teh cestnih del vrši Sreski cestni odbor v Mariboru v lastni režiji. Gradbeni stroški gredo na račun banovinskega bednostnega fonda, banovinskega fonda za javna dela in rednega kredita proračuna cestnega odbora.

Policijski pes izvoval vlomilca

Odsotnost trgovca Jožefa Hermana in njegove žene v Očeslavcih pri Ljutomeru so izkoristili drzni vlomilci in se preteklo nedeljo pri belem dnevu splazili skozi okno v trgovino ter odnesli raznega blaga in gotovine v vrednosti 170.000 dinarjev.

O velikem vladu, ki je zelo razburil Ljutomer in okolico, so takoj obvestili mariborsko policijo, ki je poslala na kraj dogodka več detektivov z nadzornikom g. Cajnikom na čelu, policijskega psa in daktiloskopa g. Grobina. Pes je kmalu zavoהל sled za vlomilci, ki je vodila na Slavinski vrh prav v hišo nekega kočarja. Policijski pes je postal pozoren na omaro, v kateri je bila shranjena obleka kočarjevega sina, ki ga pa ni bilo doma. Policija je ugotovila, da je imel to obleko oblečen pri vladu. Na podlagi te izsleditve policijskega psa in pa odtisov podplatov, ki jih je odkril daktiloskop, so aretirali že tri osebe. Verjetno je, da bo vlad v kratkem pojasnjen in vlomilci kaznovani.

Pohištvo, tapetniške izdelke in vso drugo stanovanjsko opremo nudi po najugodnejših cenah trvdka

E. ZELENKA, MARIBOR, Ulica X. oktobra

× **Kino Union:** Danes, v sredo, krasna ve-leopera »Ne poznam — a ljubim Te!« z Willi Forstom in Magdo Schneider. Lepe melodije, krasni šlagerji.

× **Delavstvo še vedno stavka.** Kljub ostrim ukrepom in raznim strašnim trikom delavstvo pri Rosnerju še vedno stavka. Na tem mestu poudarjamo, da nismo poučeni samo od voditeljev stavke, marveč iz vrst delavstva samega, da stavka preko 200 delavcev in ne samo 82 kot to trdi podjetje. Da je stavka v tovarni solidarna, kaže dejstvo, da so se danes dopoldne pričela ponovna pogajanja med delavstvom in podjetjem. Iz Ljubljane je prispel na pogajanje zastopnik Delavske zbornice g. Vladimir Kravos. Pogajanja ob času poročila še niso končana, zato bomo o izidu poročali jutri.

× **Zborovanje Maistrovih borcev.** V nedeljo, 11. avgusta t. l. bo v mali dvorani Narodnega doma ob 10. uri dopoldne redni občni zbor Zveze Maistrovih borcev v Mariboru.

× **Stanovanjski urad Mariborskega tedna.** Vse stranke, ki lahko oddajo sobe, se naprošajo, naj se javijo čimprej v pisarni Mariborskega tedna zaradi prijave sob, ki bodo na razpolago za časa Mariborskega tedna. Že na podlagi dosedanjih prijav je popolnoma izključeno, da bodo našli tuje prenočišča v mariborskih hotelih. Mariborski teden opozarja pa vse stranke, da ne smejo zahtevati

od tujcev višjih zneskov, kot so jih javili Mariborskemu tednu in ki bodo označene na nakazilih stanovanjskega urada Mariborskega tedna. Nujno potrebno je, da ohrani Maribor dober sloves, ki ga ima kot gostoljubno in ceneno mesto. Od 1.—13. avgusta bo posloval stanovanjski urad Mariborskega tedna na podnevi in ponoči pri vseh vlakih na novem peronu glavnega kolodvora, tel. 26-69.

× **Pisarna Mariborskega tedna** se je preselila na razstavišče in posluje celodnevno v poslopju otroškega vrta, tel. 23-87.

× **Krava ga je vrgla** v jasli. Včeraj je zadela 76 letnega viničarja Ivana Suterja iz Limbuša zelo huda nesreča. Ko je starček krmil kravo, ga je ta z rogovi vrgla v jasli s tako silo, da si je zlomil štiri rebra na desni strani. Nevarno poškodovanega starčka so prepeljali v mariborsko bolnico.

× **Revija narodnih noš v Mariboru.** Vse priznanje gre krajevni organizaciji Narodno obrane v Studencih, da priredi v okviru letošnjega IV. Mariborskega tedna prihodnjo nedeljo 4. avgusta veliko in pestro revijo jugoslovanskih narodnih noš. Povorka bo krenila ob 9. uri dopoldne iz Studencev po mariborskih ulicah. Popoldne istega dne pa se bo v studenskem gozdu vršilo tekmovalce najlepše narodne noše, ki bo nagrajena.

× **Sam si je zažgal gospodarska poslopja.** Mariborskemu državnemu tožilstvu je bil ovađen Andrej K. posestnik iz Rač, ki je osumljen, da si je sam te dni zažgal svoja gospodarska poslopja. Ovađeni se je na ta način hotel okoristiti z visoko zavarovalnino v znesku 51.000 dinarjev, med tem ko znaša škoda povzročena po požaru samo 35.000 Din.

× **Prater na Mariborskem tednu.** Za letošnji Mariborski teden je tudi glede zabave vsestransko poskrbljeno. Tako bodo na mariborskem prateru zabavali številne obiskovalce: tobogan, vrtljaki, stena smrti (motor in avtomobil), železnica strahov, avtodrom, ameriškano kegljišče, avtokorzo, strelišča, zabavni muzej panorama, otroški vrtljak, opičnjak in drugo.

Celje

× **Stanovanjski odsek obrtne razstave** vljudno prosi vse, ki imajo na razpolago sobe in jih morejo za čas razstave oddati, da bi se javili v razstveni pisarni.

× **Čuden vdom.** V noči od sobote na nedeljo so imeli pri naredniku P. na Dečkovi cesti čuden obisk. Zakonca sta se spravila spat, ob polenajstih ponoči pa se je namah zbudila žena, in je opazila, kako sedi na njeni postelji tuj moški in sili v njo. Ko je zakrčala, je neznanec pobegnil iz stanova.

Obiščite obrtno razstavo v Celju 4. VIII. do 18. VIII.

nja. Po tem obisku so našli omare na stečaj odprte, ne da bi kaj manjkalo. Neznanec je odnesel tritisoč dinarjev vredno zlato uro z verzičico in srebrno uro, vredno dvesto dinarjev. Na stopnicah je pa ležala ženska ročna torbica, iz katere je izginilo trinajst dinarjev. Zadeva je prava uganka, tembolj ker je bilo stanovanje zaprto.

× **Dve sraki v trgovini.** Te dni ste prišli v Celje dve čehoslovski državljanki 36 let stara Zdenka K. in njena za leto starša sestra Mařenka. Ženski hodita po trgovinah in kradeta svilene rute. Tako ste obšli v Celju tri velike trgovine, ne da bi bili kaj kupili. Dasi nikdo ni ničesar opazil, je vendar mogoče, da je šlo kaj z njima. Kajti v četrti trgovini, tam v Gosposki ulici, je Zdenka naglo spravila pod krilo sedem robecev, ki so jej jih takoj vzeli. Zdenko so predali sodišču, Mařenka je pa brez sledu izginila.

× **Za članstvo Sokola.** Bratje in sestre, ki se zanimajo za plavanje, opozarjamo, da bodo 15. avgusta 1935 župne tekme v plavanju in skokih za vse oddelke v Trbovljah. Da bi se članstvo primerno pripravilo za te tekme, je vsak dan trening v mestnem kopališču od 14. do 17. Vodstvo treninga je poverjeno bratu Mikuletiču. Bratje in sestre, udeležujete se polnoštevilno in redno treningov ter prijavite svojo udeležbo na župnih plavalnih tekmah.

× **Uradni dan Zbornice TOI za Celje** in okolico bo v torek 6. avgusta od 8. do 12. ure predpoldne v posvetovalnici združenja trgovcev za mesto Celje, Razlagova ulica št. 8, pritičje levo.

Ptuj

Surov napad s krampom

V nedeljo popoldne se je mudil po nekem opravku 28 letni Vajt Franc, dninar iz Grajenščaka pri sosedih Mihelač Roži. Okrog 19. ure pa je prišel tja tudi nekoliko pijan Rojko Feliks iz Grajenščaka.

Zaradi nekih razprtij, ki jih je imel Vajt z Rojkovimi starši, je Rojko pograbil stol ter začel z njim obdelovati Vajta. Pograbil je še v kotu prislonega kramp ter ga udaril po glavi. Pograbil ga je še za noge in vlekel pred hišo. Ko je prihitela Vajtova žena, da bi ga rešila iz rok podivjanca, je začel še njo obdelovati s pestmi tako, da mu je komaj ušla. Težko poškodovanega Vajta so sosedje pripeljali v bolnišnico. Skoro ni upanja, da bi okrevla.

Kanj je podlegel hudi poškodbi

Dodatno k našemu poročilu o prometni nesreči na Ormoški cesti poročamo, da je Kanj Franc podlegel zadobljenim poškodbam. Zaušča ženo s tremi majhnimi otroci.

Smrtna infekcija s tetanusom

Sestintridesetletna Artenjak Tereza iz Zgornjega Brega se je pri rezanju pese za živino urezala v prst leve roke. Rana se je inficirala s tetanusovim bacilom. Pripeljali so jo v ptujsko bolnico, toda žal prepozno: najbrže ji ne bodo mogli več rešiti življenja.

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 5 Din. Drž. in ban. davek 3 Din. Oglasniki, ki iščejo službe, plačajo samo po 25 par za besedo. Pri malih oglasih reklamnega značaja stane petina vrsta 2 Din. Na pismena vprašanja je priložiti za odgovor 2 Din v znakah. — Mali oglasi so plačljivi takoj pri naročilu.

DO DIN 5000.— MESEČNO lahko vsak zasluži! Pišite na upravo »Glasa naroda« pod »Novo«.

POSOJILA BREZ POROKOV dajemo državnim in samoupravnim uslužbencem, oficirjem in podoficirjem, itd. Pišite upravi »Glasa naroda« pod: »Ugodno«.

MAKULATURNI PAPIR v manjših količinah prodaja uprava »Glasa naroda«.

IV. »Mariborski teden« 3.—11. avgusta 1935.

Revija nacionalne produkcije. Tekstilna razstava, splošna industrijska, velika obrtna, vinska, vrtnarska, fotoamaterska, propagandna, turistična itd. 3.—4. VIII. mednarodni plesni turnir in III. drž. razstava čistokrvnih psov. 9.—11. VIII. plavalne in skakalne tekme na Mariborskem otoku.

Velika razstava slovenske umetnosti

50% popust na železnica od 1.—15. VIII. 1935.

Gospodarstvo

Kmeti dolžniki in zadruge

Dne 20. julija t. l. je bil v »Službenem listu«, kos 58., objavljen odplačilni načrt, po katerem bodo zadruge, včlanjene v ljubljanskih zadrugnih zvezah, t. j. Zvezi slovenskih zadrug, Zadrugi zvezi in Zvezi gospodarskih zadrug za Jugoslavijo, izterjevale od dolžnikov-kmetov svoje terjatve, ki so nastale pred 20. aprilom 1932. O tem, kako je prišlo do tega, da so bile revizijske zveze pozvane, sestaviti odplačilni načrt, zlasti pa kako je prišlo baš do takega odplačilnega načrta, je »Glas naroda« že svoječasno obširno poročal.

Z objavo v »Službenem listu« je odplačilni načrt stopil takoj v veljavo in s tem je nastalo novo stanje za kmetijske zadrug in za njene kmetijske dolžnike.

Kakšnih posebnih novosti odplačilni načrt ne prinaša, posebno ne, kar se tiče načina odplačevanja, saj sloni načrt na istih temeljih kot uredba o zaščiti kmetov z dne 3. avgusta 1934, katere predpisi se tudi smiselno uporabljajo, v kolikor ne nasprotujejo določilom odplačilnega načrta samega.

Pač pa je treba vendarle opozoriti predvsem na določilo člena 8., ker je njegova vsebina zelo aktualna. Kot znano bi morali lani kmetijski dolžniki plačati obresti, in to najkasneje do 15. decembra, tega pa okrog 60% dolžnikov ni storilo, bodisi

da res niso mogli, ker niso imeli sredstev niti za davke in druge najnujnejše potrebe, bodisi da niso hoteli, ker so računali (in še računajo) na inflacijo in na popolni ali vsaj delni odpis dolga. Odplačilni načrt to vpoštevata in določa, da se smejo obresti, ki bi jih moral plačati dolžnik do 15. decembra 1934, po prisilni poti izterjati po preteku 15 dni po objavi odplačilnega načrta v »Službenem listu«. Ker se je ta objava izvršila dne 20. julija t. l., poteče omenjeni 15 dnevni rok že dne 4. avgusta t. l. Po tem dnevu torej bodo zadrug smeje iztožiti že lani v plačilo zapadle obresti, če jih dolžniki do tedaj ne bodo plačali.

V kakšni meri se bodo zadrug posluževale svoje pravice, je drugo vprašanje. Gotovo pa je, da bodo zadrug iztožile neplačane obresti od onih dolžnikov, ki bi lahko plačali, pa niso hoteli; saj so k takemu energičnejšemu postopanju tudi prisiljene, ker je pritisk vlagateljev na zadrug za izplačilo vlog še vedno močan. Ravno tako pa je tudi gotovo, da bodo zadrug — kot doslej še vedno — pokazale v vseh onih slučajih, kjer je popustljivost na mestu, potrebno uvidevnost.

O ostalih določilih odplačilnega načrta bomo še spregovorili. D.

Gospodarske vesti

Kupovanje zemlje je najbolj gotova investicija kapitala. Mnogi, tudi manjši kapitalisti v podeželju, so pričeli sedaj, ko so uvideli, da razne druge vrste kupcij ne ne-sejo več, kupovati zemljo. Pri tem jih vodi zavest, da se da z zemljo še vedno prav lepo zaslužiti, bodisi da se jo da v zakup, bodisi da se jo prepusti v obdelovanje in uživanje proti dajlatvi polovice pridelkov, bodisi da jo obdelujejo sami. Prvi način izkoriščanja v zemljo vloženega kapitala je najbolj pogost v Slavoniji in Sremu, kjer se dobi za jutro prvovrstne zemlje letno 400 do 700 Din zakupnine. To nakupovanje zemlje v svrhu varne naložbe kapitala bo še naraslo, ker se pripravljajo znižanje zemljarine za 33%, poleg tega pa se bo izvedla nova katasterska odmera čistih dohodkov v skladu s sedanji cenami poljskih pridelkov. Brez dvoma bo to znižanje obremenitve kmečke zemlje še marsikatero, ki razpolaga z gotovino, pripravilo do tega, da bo razpoložljivo glavnic vložil v produktivno zemljo.

Položaj na žitnem trgu. Cena pšenice je na vseh svetovnih trgih poskočila, kar je predvsem povzročila zmanjšana ponudba argentinskega blaga. Na domačem trgu je položaj še vedno skoro neizpremenjen. Do-

voz s strani producentov je skrajno slab, nekoliko večji je samo v Sremu. V Banatu skoraj da ni prometa. Tudi povpraševanje s strani domačih mlinov je še vedno šibko. — Cena koruze na svetovnih trgih je razen v Rotterdamu ostala neizpremenjena. Na domačih trgih je položaj zaradi velike suše čvrst. Povpraševanja naglo naraščajo. Omeniti je treba, da se je pojavila kot kupec Srbija, ki je dosedaj prodajala. V tamkajšnjih krajih je cena poskočila za celih 25 do 30 Din pri met. stotu. Zadnje tedne se je pojavilo tudi močno povpraševanje s strani izvoznikov. Dovozi s strani proizvoznikov so majhni, ker posetniki zaradi velike suše blago zadržujejo. Če ne bo kmalu dežja, se predvideva nadaljnje naraščanje cene. — V moki povpraševanje nekoliko narašča. Trguje se povečini staro blago. Banatske moke se malo nudi in to po visoki ceni. Cene ostale moke so neizpremenjene. — V otrobih je položaj čvrst, ker je lokalna poraba velika. — Letina fižola bo menda zaradi suše popolnoma uničena. Cene staremu fižolu so se povišale za 50 do 60 Din pri met. stotu. — V ovsu so ponudbe še slabe in tudi povpraševanje ni veliko. Povprašuje se po pomladnem in ozimnem ječmen. Ponudbe so še šibke.

Uvoz naših svežih sliv v Čehoslovaško. Zavod za pospeševanje naše zunanje trgovine je prejel obvestilo, da je čehoslovaška

vlada dovolila, da se morejo naše slive letos izvažati v CSR že od 1. avgusta po znižani tarifi 15 Kč za 100 kg.

Izplačilo kupona vojne škode. Počeniši s 1. avgustom t. l. bodo Poštna hranilnica in njene podružnice ter vse pošte v državi pričele izplačevati kupon št. 13 obveznic vojne škode. Pošte bodo izplačevale na dan največ 10 kuponov vsaki osebi, preko tega števila bo pa izplačevala Poštna hranilnica ali njena podružnica. Da ne bo nepotrebne čakanja občinstva pred blagajnami Poštne hranilnice in njenih podružnic in da se obenem olajša in pospeši delo, priporočamo, lastnikom, ki imajo več kot 200 kuponov, da jih pošljejo v vrednostnem pismu Poštni hra-

nilnici ali njeni najbližji podružnici. Poštna hranilnica ali njene podružnice bodo pregledale te kupone po istem vrstnem redu, kakor bodo prihajali, in bodo poslane protivednost po pošti na naslov pošiljalcev ali jih bodo po odobri njihovim čekovnim ali hranilnim računom. Kupone je treba izročiti s seznami serij in števil, ki jih podpiše donosilec kupona s točnim naslovom.

Trgovine smejo prodajati mineralne vode. Na predstavo Trgovske zbornice v Ljubljani je ministrstvo za socialno politiko izdalo odlok, po katerem smejo trgovine prodajati vse mineralne vode z izjemo onih, ki vsebujejo arzen.

= Sport =

Situacija v državnem prvenstvu

Zadnje kolo tekem za državno prvenstvo, lahko po pravici imenujemo kolo presenečenj. Nas je predvsem prijetno presenetil naš ligaš, ki je s svojo odlično igro zmagal nad Jugoslavijo mnogo sigurneje kot da slutiti rezultat 3:2. Gotovo ni bilo med 2000 navdušenimi gledalci nobenega, ki ne bi bil z obžalovanjem vzdihnil: Škoda, da tako pozno! Če bi bilo Primorje že v prejšnjih tekmah zaigralo v takem stilu kot v nedeljo, bi bila njegova pozicija v prvenstveni tabeli pač drugačna.

Z zmago Primorja v zvezi je zanimivo poročilo beogradske »Politike«, ki poroča, da je priredila množica v Zagrebu, ko je izvedela za ljubljanski rezultat, pred redakcijo »Novosti« navdušene manifestacije za Primorje. Človek bi se na prvi pogled čudil, odkod naenkrat taka ljubezen za slovenski klub. Stvar je treba seveda razumeti tako, da so se Zagrebčani veselili poraza Jugoslavije, s čemer je odpadel za Haško nevaren konkurent za prvenstvo države. Sicer bomo pa še videli, BSK je Hašku že nevarno za petami.

V Beogradu je osiješka Slavija mnogo previsoko izgubila in je igrala v prvem polčas boljše od BSK. Bitko je dobil mnogo odločnejši napad domačinov, ki je petkrat prisilil Wagnerja h kapitulaciji.

Sarajevska Slavija je sicer zmagala nad Baskom 2:0, ni pa pokazala nič posebnega in ji Bask, ki je čisto izven forme ni posebno otežkočil zmage.

V Zagrebu je končal domači derbi med Haškom in Gradjskim remis (2:2), čeprav je bil Hašk boljše moštvo. Zanimivo je, da ni nobeno moštvo zadovoljno z rezultatom in sta se oba kluba pritožila na JNS. Še bolj zanimivo je pa dejstvo, da je sodil to tekmo dunajski sodnik Rosenberg tako škan-dalozno, da nista imeli samo moštvi dovolj razloga za protest proti takemu sojenju, ampak je tudi publika bučno protestirala. To naj bo ponoven opomin vsem tistim, ki kličejo tuje sodnike!

V Splitu je Hajduk definitivno odpadel kot kandidat za letošnjega prvaka. Zmaga Concordije (1:0) sicer ni bila posebno prepričevalna, vendar imajo zagrebčani zopet šanse za pot navzgor.

Do nedelje izgleda tabela takole:

Hašk	16	8	4	4	31:27	20	(12)
BSK	15	9	1	5	43:22	19	(11)
Jugoslavija	14	8	3	3	33:20	18	(10)
Concordia	15	6	6	3	29:19	18	(12)
Hajduk	16	6	4	6	45:27	16	(16)
Gradjski	13	7	2	4	23:19	16	(10)
Slavija (S)	16	6	1	9	23:32	13	(19)
Primorje	16	4	4	8	18:39	12	(20)
Bask	15	4	3	8	33:42	11	(19)
Slavija (O)	16	3	3	10	19:50	9	(23)

V nedeljo se srečajo:
V Ljubljani: Primorje in Gradjski.
V Beogradu: Hajduk in BSK.
V Zagrebu: Hašk in Jugoslavija.

Romain Maes zmagovalec v Tour de France

Tour de France 1935 je bila končana z etapno Caen-Pariz (221 km). Etapni zmagovalec je bil Romain Maes s časom 6:57:45. Maes je zmagovalec tudi v skupni klasifikaciji s časom 141:32:39. 2. Morelli, 3. Vervaecke, 4. S. Maes, 5. Lowie, 6. Speicher, 7. Archambaud. V nacionalni klasifikaciji: 1. Belgija 425:36:09, 2. Francija, 3. Nemčija, 4. Italija, 5. Španija. Belgijci so torej letos zmagali na celi črti!

Obširno poročilo priobčimo jutri.

Sparta in Ferencvaros letošnja finalist

Po poldrugmesečni borbi za zmago v srednjeevropskem pokalu sta izšla letos kot finalista praška Sparta in Ferencvaros. V tretjem srečanju s turinsko Juventus so Spartanci predvedli tako igro, kot je v Bazlu sploh še niso videli. Rezultat 5:1 (3:0) niti ne pomenja premoči praznanov, ki so delali z Italijani, kar so hoteli. Pri tem pa Juventus ni bila niti tako slaba, toda Sparta je imela pač svoj dan. Centerfor Braine je prekosil v tej tekmi samega sebe in je tudi sam zabil 2 gola. Odlično sta mu sekundirala v napadi Nejedly in Faszinek, dotim v halihi do miniral Boucek v sredi, v obrambi pa je bil sijajen dolgonogi vratar Klenovec. Tekmo je sodil energično in sigurno Anglež Fogg.

Na Dunaju je pred 55.000 gledalci sicer zmagala Austria nad Ferencvaros, toda končno razmerje golov je 6:5, tako da je Austria izpadla.

Dosedanji pokalni zmagovalci:
1927 — Sparta; 1928 — Ferencvaros; 1929 — Ujpest; 1930 — Rapid; 1931 — Vienna; 1932 — Bologna; 1933 — Austria; 1934 — Bologna; 1935 — ?, rekli bi pa da Sparta.

Proračunski govor

poslanca dr. J. Koceta

Naše gospodarsko stanje

III.

ZAPOSILITEV NAŠE MLADINE

Ko govorim o okrepitevi našega notranjega trga, se moram dotakniti tudi zelo perečega vprašanja zaposlitve naše mladine. Nekoliko deset tisocev tujcev je zaposlenih v naši državi, ki zaslužijo na leto približno eno milijardo 400 milijonov dinarjev. Če bi mi to vprašanje pravilno rešili, bi s tem obenem rešili našo nezaposleno mladino, ki danes išče zatočišče v ekstremnih strujah. Akcija za zaposlitev naše mladine, odnosno za ustvaritev možnosti zaposlitve je najbolj uspešna akcija za odvrnitev mladine od ekstremnih struj. Mladina je bila vedno radikalna in zato se ji ne sme zameriti, če izpoveduje bolj radikalne tendence. Zlasti se more marsikaj razložiti s tem, da dosedaj mladina sploh ni imela prilike videti zadovoljujoče akcije, temveč le inertnost na gospodarskem in socialnem polju ter je zato šla svojo pot. Zato naslavljam na tem mestu glasen memento vsem politikom, ki se nadejajo, da bodo še naprej vodili politiko, da z več resnostjo računajo z našo mladino, kakor pa so to delali dosedaj. Prepričan sem, da govorim s tem v korist družabnega reda v naši državi. Vse pa, kar zahtevam, je razumna gospodarska in socialna politika, ker je socialna pravica najbolj varen temelj države. Gospodje, poglejmo druge države, kako one skrbijo za mladino, in priznali mi boste, da imam prav.

PODPIRANJE MALEGA ČLOVEKA

Nekoliko besedi pa bi hotel posvetiti tudi problemu gospodarsko slabotnega človeka, kateremu je treba zagotoviti eksistenco. Tendence podpiranja malega človeka bi se morala izvesti skozi vse naše gospodarsko zakonodajstvo. Posebej moram omeniti odredbe o našem obrtništvu. V vseh državah se v zadnjem času zelo skrbi za obrtnike ter se posveča temu stanu vedno večja pažnja. To pa z razloga, ker je obrtnik v gospodarstvu prav tako važen faktor kakor kmetovalec. Obrtnik je tudi individualni proizvajalec svojega izdelka v celoti, ko kmetovalec, on je mali človek, ki ima svojo obratovalnico. Ta obratovalnica pa predstavlja v svojem jedru zdravo in važno gospodarsko enico. Obrtniško delo ohrani človeka in obrtnik ostaja vedno samostojen in neodvisen delavec ter je zato v interesu države, da podpira obrtništvo z vsemi silami, ker je za državo bolj važno, da ima več zdravih malih obrtnikov kakor pa orjaške industrije, zlasti tuje, ki v naši državi s svojimi metodami in sistemi naravnost kršijo predpise o zaščiti delavstva. Treba je omogočiti obrtnikom večjo udeležbo pri javnih delih, odnosno pri licitacijah države in samoupravnih teles ter v ta namen izpremeniti zakon o državnem računovodstvu. Nadalje je potrebno, da se zaradi zaščite malega obrtnika

izpremeni tudi zakon o neposrednih davkih. Če pravilno precenimo pomen obrtniškega stanu kot eminentno gospodarskega nacionalnega činitelja v naši državi, potem moramo priznati, da je upravičena tudi zahteva, da se izda zakon o pobljanju šušmarstva. Enako je upravičena zahteva obrtnikov, da se jim pomaga s ceninim kreditom. Namenoma sem se ustavil malo dalje pri vprašanju kmeta in obrtnika, ker sta ta najvažnejša činitelja v naši državi, a sta danes oba v zelo neugodnem položaju. V mojem okraju — v črnomeljškem — nima kmet niti za sol in žgalice, a kaj šele za obleko in obutev. Cela vas si medsebojno izposoje ogenj, poleg tega pa je okraj glede prehrane pasiven, da je vrhu vsega narod še lačen. Ni čuda, če je postal kmet apatičen, apatijski pa je hujša kakor vse drugo. V istem položaju je tudi tamošnji obrtnik. Vem, da tak položaj ni samo v mojem okraju, temveč v večini okrajev naše države. Emigracija nam je preje dajala letno nad eno milijardo, sedaj pa ne dobivamo od nje več ko 100 milijonov v vsej državi. Naš naravni prirastek ostaja v državi ter se nam zato vsiljuje vprašanje zaposlitve naših ljudi, ki so se v prejšnjih letih izseljevali kot kmetovalci in obrtniki.

POLOŽAJ INDUSTRIJE V DRAVSKI BANOVINI

Ne morem opustiti prilike, da ne bi govoril o težkem položaju industrije v Dravski banovini. Pogosto slišimo, da je industrija v Dravski banovini cvetoča, da se tu dosežajo veliki gospodarski uspehi, da je skoraj vsa država potrošnik slovenskih industrijskih izdelkov ter da je zato Slovenija sposobna, da izdatno prispeva k splošnim proračunskim namenom.

Res je, da je v Sloveniji življenjski standard, kar se tiče draginje živila, zelo visok. Slovenija je dežela, v kateri se živi najdražje. Že davno pa je prenehala Slovenija biti cvetoča. Bivši režimi s svojo davčno, industrijsko, tarifno in prometno politiko so dosegli, da je vse svetlo, kar se danes v Sloveniji vidi, samo navidezno, da pa je pravo lice popolnoma drugačno. Kriza, ki je sosedne države samo pretresla, je Slovenijo zaradi neuidevnosti odločujočih bivših činiteljev naravnost upropastila. Tihi demon-strativni štrajk, ki so ga izvedla neposredno pred padcem ministra Gjorgjevića skoraj vsa podjetja v Sloveniji, začeni od tvornice pa do branjevk, je bil enodušni poskus, da se reši Slovenija pred gotovo propadom.

Samo dvoje činjenic. V Sloveniji je 150.000 delavcev, ki se vodijo uradno v evidenci in okoli 10.000 rudarjev. Uradno je ugotovljeno, da je že nekaj let okoli 25.000 teh delavcev brez posla. Manj ko 22.000 brezposelnih še nismo imeli v Sloveniji v zadnjih petih letih. Ena petina ali 20% delavstva je torej stalno brez posla. Stanje pri duševnih delavcih ni boljše, preje še slabše. Druga činjenica je, da je Slovenija po uradnih podatkih glede mezd na drugem najslabšem mestu v državi. So tu stare industrije, ki plačujejo še sprejemljive, čeprav nizke mezde, toda so tudi podjetja, ki plačajo za 8 urno delo po 10 in celo le po 5 Din na dan ali po 150 Din mesečno.

Cela vrsta tvornic stoji ali dela z minimalnim izkoriščanjem svoje kapacitete. Velika večina tvornic dela le proti naročilu, da obratujejo torej le, kadar imajo na-

ročila. Samo manjši del tvornic je tako srečen, da more delati na zalogo. Več ko dve tretjini tvornic dela z bančnim kreditom, o katerem vemo, da je mnogo predrag in da je zaradi njega pereč celotni naš gospodarski problem. Pod tem vidikom se šele prav razume, kaj je mislil gospod minister dr. Gjorgjević, ko je dejal, da Slovenija ni Jugoslavija.

Na eni strani se mora Dravska banovina boriti za svoj življenjski obstanek, na drugi strani pa se mora boriti proti najostrejši tuji konkurenci, ki je vrhu vsega še nerealna. Državnih dobav je zelo malo, celo Srpsko poljoprivredno društvo ne nabavlja pri naši kovinski industriji temveč v tujini. Skoraj do vrat Beograda sega vpliv grške tekstilne industrije, ki zbog naših visokih prevoznih tarifar uživa prednost pred slovenskim blagom. Znano je, da je bila lani sredi skromno poživljene sezone domažalske domače industrije slamnikov čez noč povišana uvozna carina in to baš v trenutku, ko je morala prevzeti naša domača domažalska tvornica večje količine sirovin, da je s tem postalo domače blago dražje, ko uvoženo blago iz tujine. Vse intervencije so bile brezuspešne.

Znano je, da v Sloveniji uradni aparat zelo dobro deluje. Socialne datjave se pobirajo natančno, socialne ustanove in obratni organi strogo nadzirajo vse obratovalnice. Vse to povzroča višje stroške, ki jih v drugih banovinah ne poznajo, ker se tam ne postopa tako strogo. Tudi zato so slovenske industrije v mnogo težjem položaju.

V najtežjem položaju pa je kovinska industrija, nadalje gradbena, živilska in lesna. Nekako srednje dobro dela kožna industrija. Zaposlenost opazamo samo v tekstilni industriji, ki se je razvila do sedanjega obsega od leta 1925. dalje in ki se bavi pretežno s predelovanjem bombaža in umetne svile. Baš v tej panogi pa so delavci skoraj brez izjeme plačani najslabše.

Če se torej čuje trditve, kakor smo jo slišali v zadnjih letih ponovno, da ni treba več razširiti industrije v Sloveniji, potem se moramo vprašati, kaj pa naj dela potem Dravska banovina? Bolj ko kdajkoli preje je treba posvetiti Sloveniji izredno pozornost in preudarno skrb, da bi se opomogla od težke bolezni. Cela vrsta odlokov za sanacijo, ki so v drugih državah že izvedeni, so tu nujno potrebni. Tako je neodložljivo potreben gospodarski načrt za prikladno sanacijo. Vsaj to je treba doseči, da se zopet povrne gospodarsko stanje, ki smo ga že imeli pred letom 1931. Niti zdaleka pa ne bomo dosegli stanja proizvodnje sosednih držav.

Z ozirom na vse to smatram za nujno potrebno, da se vsaj oni del centralne uprave, ki se tiče industrije, prenese nujno na banovinske uprave. Treba je pooblastiti bane, da oni izdajajo industrijske koncesije ter da oni nadzirajo industrijsko proizvodnjo. Dočim se je v zadnjih letih dovoljevalo, da se je celo vrsta tujih podjetij pri nas naselila, so se delale zdravim in koristnim načrtom nemogoče zapreke ter se jih je oviralo. Takšne napake se ne smejo več ponavljati. Domačemu kapitalu, ki se namerava investirati v zdravi gospodarski proizvodnji, naj se dovolijo potrebne koncesije brez ovir. Tuji kapital pa naj se temeljito pregleda in mu dovoli delo le v primeru dokazane potrebe.

(Konec prihodnjic.)

Po 50 letih najden klic na pomoč

Pred nekaj tedni so v južno afriških vodah po slepem naključju našli steklenico z zanimivim sporočilom. Steklenica je bila vržena v vodo pred kakimi 50 leti. Neki Peter Lanyi iz Arada jo je zaupal valovom. V njegovem rojstnem mestu je le še malo ljudi, ki se spomnijo živahnega mladeniča in njegovih drznih pustolovščin. Hrepenenje po doživljajih ga je nekoč kot 20 letnega mladeniča pognalo po svetu. Bil je kakor zasanjan v eksotične pokrajine in je upal, da najde tam bogznan kakšno srečo. Za najkrajšo pot v dosego svojih namenov je pač smatral vpis v tujsko legijo.

Kakor je sklenil, tako je Peter Lanyi tudi storil. Javil se je v Marseillesu posebni komisiji in je bil nato z drugimi legionarji po kratkotrajnem vojaškem vežbanju poslan v Alžir.

Ljubezen v Alžiru rodi zlo.

Enolično življenje v garniziji Sidi-bel-Abbes ni nič kaj prijetno živahnemu mladeniču. Kmalu pa je našel dovolj prilike za spremembo na pohodih v notranjost dežele in v bojih z domačini. V teh se je vedno izkazal kot izredno hrabrega in neustrašnega. Po dveh letih službene dobe, ki je bila polna najrazličnejših dramatičnih doživljajev, je avanziral za podčastnika. Iz notranjosti so ga poslali zopet k garniziji, da bi se s svojimi tovariši nekoliko okrepil in odpočil.

Ta prvi dopust je postal zanj usoden. Seznanil se je s sestro svojega poročnika, ki je bila pravkar prišla v Sidi-bel-Abbes na obisk. Globoko nagnjenje, ki ga je že po kratkem času začutil do tega dekleta, ni ostalo brez odziva. Peter Lanyi je že zaprosil za premestitev v drugo garnizijo, kjer sta hotela z dekletom urediti svoje poročne načrte, tedaj pa se je nenadoma zaokrenilo vse čisto drugače, nego sta si želela zaljubljenca. — Mladenkin brat je namreč nenadoma izvedel za njuno tajno in ni kazal prav nobenega smisla za sestrine poročne namere. Po njegovem naj bi bila postala žena nekega častnika, ki je bil njegov prijatelj.

Mladi legionar je menil, da je za vselej oropan svoje sreče. Polastilo se ga je brezmejno ljubosumje. Vedno je bil za svojim tekmečem na preži in mu je nekoč porinil meč v srce. Peter Lanyi je bil aretiran in pred vojnim sodiščem po kratki razpravi obsojen na smrt.

Močno uklenjen je v celici za na smrt obsojene čakal izvršitve obsodbe. Do tega pa ni prišlo, kajti isti dan, ko bi bil moral biti usmrčen, je vzlic verigam in mrežam in čuvajem brez sledu izginil.

Oblasti so si zaman ubijale glavo, kako je mogel to storiti. Bržkone mu je v zadnjem trenutku pripravila pot za beg njegova nevesta.

Peter Lanyi se je pretolkel v puščavo in poslej ni bilo več glasu o njem.

Plavajoči fetiš.

Njegovo pustolovsko življenje bi polagoma pozabili tudi najstarejši prebivalci rodne mesta Arada, da ni golo naključje pred kratkim pojasnilo ugank o Petru Lanyiju. Ko je namreč pred

nekaj tedni plul grški parnik »Sultan« okrog Južne Afrike, je naneslo naključje, da je kuharski vajenec iz dolgočasje strmel v valove in nenadoma opazil nekaj steklenice podobnega. Javil je to kapitanu, ki je takoj dal zagoneten predmet dvigniti iz vode.

Pri natančnejšem pregledu se je izka-

Nesrečen padee pri Tour de France

Med vožnjo po strmini z visokega vrha v Pirenejih je udeleženec tekme Tour de France Umbenhauer iz Nürnberga padel tako nesrečno, da si je zlomil ključnico. Naša slika kaže tekmovalca nekaj trenutkov po nezgodi.

Angleški vojaki se morajo privaditi letanju

V Angliji so pravkar uvedli nova letala za prevažanje čet. Gre za to, da se pehota privadi na prevažanje v letalih. Naša slika kaže eno izmed ogromnih letal na letališču Farborough pri Hampshiru in čete, komandirane k tem vajam.

zalo, da gre za fetiš nekega divjega afriškega rodu. Iz fetiša so privlekli kosček že razpadajočega papirja, na katerem je bilo napisanih nekaj vrst v vsem mornarjem popolnoma neznanem jeziku. Dasi je bila ladijska posadka precej pestra, vendar nihče ni mogel razumeti nobene besede. Šele, ko je naslednji dan ladja pristala v pristanišču v Dakarbanu, se je med množico mornarjev našel nekdo, ki je iz teh vrstic razbral zadnji klic na pomoč nekega ogrskega rojaka. Sporočilo se je glasilo takole:

»Nahajam se v ujetništvu divjega zamorskega rodu Vambu v gozdovih 14 stopinj severne širine. Mučijo me, kar najstrahovitejše me trpinčijo in na smrt sem že bolan. Ukradel sem fetiš in vanj polagam svoj krik na pomoč: »Pomagajte mi, osvobodite me, rešite nesrečnega!« Pismo pišem leta 1887., dneva pa ne vem povedati. Podvizajte se, če najdete moje pismo!

Peter Lanyi, ubegli legionar tujske legije, rojen v Aradu leta 1856. Ljubi Bog, daj, da morje prav odplave to pismo.«

Češki listi o arhitektu Plečniku

Že nekaj časa obravnavajo češki listi Plečnikove načrte za ureditev okolice praškega gradu. Nedeljska »Národní politika« prinaša v zvezi s Plečnikovimi načrti članek, v katerem kaže na »Nevarnosti za praški grad«, »Národní listy« pa pravi v članku »Še k Plečnikovim ureditvi okolice praškega gradu«, da je Plečnik že doslej jasno pokazal, kako mu je tuj ves duh Hradčanov. Drugače trdi dr. Pavel Nauman v »Lidovih novinah«: »Izvedba Plečnikovih načrtov lahko prinese po nekaterih popravkih gradu in Pragi samo prospek.«

V sobotni številki »Prager Tagblatt« ugovarja na zanimiv način Plečnikovim načrtom inž. arh. Willy Hofmann: V svoji velikopoteznosti posega ta načrt po zahtevah baročne vrtno arhitekture z velikimi osmi, razgledi in učinkovitimi vodnimi gladinami, zahteva pa tudi silnih izprememb tal in kaže neverjetno brezbriznost za lepa stara drevesa, ter suvereno pravo baročno zametanje in zapostavljanje stroškov. Pred 250 leti bi se dal ta načrt morda izvesti, danes pa je času neprimerno, že kaj takega samo tvegati. Živimo v 20. stoletju, ki nam nalaga, rešiti naloge, ki v svoji veličini prav nikakor ne zaostajajo za nalogami 17. in 18. stoletja. Danes ne gradimo več gradov in kakih razkošnih parkov, ampak kolodvorce s silnim obsegom, bolnišnice, ki so kakor samostojna mala mesta, športne naprave antičnih razdalj in končno mestne vrtove in naselbine. Tudi ohranjamo in izpopolnjujemo ter prilagajamo stare zgradbe čim bolj mogoče današnjim potrebam, presnavljati jih danes velikopotezno v duhu nekega davno minulega časa pa je prav tako nepotrebno kakor tudi razsipno.

Emil Vachek:

Kri ne kliče po maščevanju...

Sabina se je ozrla vanj kakor umirajoča. »Bernard, poslušaj očeta in zbeži čez mejo«, je rekla nadejano. Bernardu so se skrčile ustnice. »Hvala ti, Sabina«, je odgovoril, »premišljal bom o tvojem nasvetu.« Sabina je sklonila glavo in se nekoliko obrnila. Potem pa je podala Bernardu roko. Prijel jo je in poljubil. Ta nežna roka... In zdaj je bila izgubljena — za vedno. Občutil je brezmejno grozo, v katero se je mešala kapljica radosti. Ali je bilo sklenjeno, da zmišljem madež dejanja s to izgubo? mu je šinilo skozi glavo. Tedaj je Sabina slabotno zganila z roko in razumel je, da bi jo rada oprostila. Izpustil je roko.

»Sabina«, je rekel, »dala si mi nasvet. Ali dovoliš, da te še nekaj vprašam?« Sabina je slabotno pritrdila. »Če bi bila ti na mojem mestu, kaj bi storila? Ali bi tudi zbežala?«

To vprašanje je strašno učinkovalo: »Zakaj vprašuješ?« je vprašala zmeden. In naglo je rekla: »Jaz morda ne bi zbežala.«

Tedaj je treščilo in razlegnil se je tak pok, da se je zdelo, kakor da je treščilo v kako drevo na vrtu. Sabina se je prijetla za senč ter se kakor v deliriju opotekala proti izhodu. Bernard jo je zadržal, molče slekel suknjič ter ji ga položil na ramena.

Toda komaj je Sabina prišla na dež, je izgubila pogum. Veter se je uprl vanjo s tako silo, da se je opotekla. Bernard jo je hotel podpreti, toda komaj je začutila njegovo roko na svojem telesu, se je spustila v beg. Ko sta pritekla v hišo, je Sabinin molčljivi in

čudaški oče stal v veliki veži in zrl molče na njo. Sabina je smuknila mimo njega in hitela na stopnišče. Bernard je nemo pobral premočeni suknjič, ki ji je padel na tla, stal nekaj časa v zadregi, potem pa planil ven. Stari gospod je gledal za njim in nato je stopil k velikemu oknu, skozi katero je bilo videti na ulico, ki se je zvijala pod dežjem. Bernardova postava je naglo izginila za zaveso dežja.

6

Časlavskega je popolnoma izčrpala soparica in pričakovanje, ali pride kmalu Letz z novo trohico v mlin. Ko se je začelo mračiti, ni mogel več vzdržati doma in šel je na izprehod. Tale strašna nevihta ga je ujela na Mali strani, kamor je rad hodil na izprehod, zakaj od nekaj je ljubil vse, kar je bilo staro. Saj je bil vendar samo zato zbiralec starin. Ko je začelo v oblakih bobneti, kakor da so si tam pravkar napovedali vojno, se je Časlavský modro skril v prvo točilnico, ki je bila pri roki. To je bil zakajen in nabito poln lokal majhne vinarne, ki se je imenovala Italijanska, kamor so hodili ljubitelji močne pijače iz toskanskih in piemontskih vinogradov, ki so jo tu točili. Časlavský je sedel in komaj je posrkal nekoliko cekinskozlatega vina, so se spet odprla vrata in planil je v lokal strašno premočen človek. Trenotek, in ta človek je padel na stol zraven Časlavskega.

Časlavský se je ozrl nanj le kradoma. Misli je, da je pijan. Bilo mu je neprijetno, da je pijanec sedel prav zraven njega. Ni imel rad pijanih besedi in tako dalje. Te steklene oči, ki jih ima ta mladenič... Toda zdaj ga je spoznal. Saj to je bil tisti mladi Astenburg, ki ga je danes že enkrat srečal na sodišču. Čuden slučaj. Cele dolge mesece se ljudje ne srečajo in zdajci kar dvakrat v enem kratkem dnevu!

V tem je prišel k mizici natak in vprašal Astenburga, kaj želi: Vinarna je kuhala celo vrsto italijanskih jedi in natak je na pamet našteval: vampi po beneško (politi z gnusno paradižnikovo omako), spageti po bolonjsko, grška salata (hu, je pomislil Časlavský), nadeti paradižniki. Toda Astenburg je zrl predse kakor umetni človek in sploh ni odgovoril natakariju.

Zdaj je začelo Časlavskega res zanimati. Takšna pijanost! Toda ko je mladeniča pozorneje pogledal, je videl, da Astenburg ni pijan. Bolj se mu je zdelo, da je v kateleptičnem stanju. Časlavský se je spomnil na miši, na male bele miši z očmi iz rožastih koralic, ki jih je videl v izložbi malostranskega ptičarja ravno, preden ga je nevihta pognala v vinarno. Begale so sem in tja kakor pijane, z umrtvujočim nihanjem, v katerem človek ni mogel ujeti niti najmanjšega sledu kake misli, ki bi oduševljala. Potem so se na mah ustavile in zrlle predse prav tako kakor mladi Astenburg. Ta slika mu je vzbudila predstavo drugega takega žalostnega prizora. Sliko jetnika, ki se še ni privadil in ki bega semtertja tudi brez vsakršne misli po svoji celici in se potem ustavi pred zamreženim oknom ter zre v nebo, ne da bi kaj videl.

In nenadno, ne da bi vedel, zakaj, je začel mladega Astenburga sumničiti nečesa slabega.

Med tem je postal natak, ki je že večkrat ponovil svoje vprašanje, nestrpen. Časlavský je sklenil posredovati. Izvabil je na svoj kameniti obraz simbol smehljaja ter zaupno potrkal mladega Astenburga na ramo. Bernard se je zdrznil in ga debelo pogledal.

»Gospod Astenburg junior, mislim?« je vprašal Časlavský. Srečala sva se večkrat na sodišču. Natak, je govoril dalje, »stoji že minuto nad vami in čaka odgovora na vprašanje, kaj želite.«